

Psikoloji Çalışmaları Studies in Psychology

Araştırma Makalesi | Research Article

🔓 Açık Erişim | Open Access

Küçük Çocukların Ekran Süresini Neler Belirler? Çocuk, Anne- Baba ve Ev Ortamı ile İlgili Yordayıcı Unsurlar

Correlates of Young Children's Screen Time: Child-, Parent-, and Home-Related Factors

Dilara Keşşafoglu¹ , Merve Nur Altundal² , Nursena Koç³ , Ezgi Yıldız⁴ & Berna A. Uzundağ⁵

¹ Koç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

² Özyeğin Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

³ Kadir Has Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye İstanbul Medipol Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

⁴ Boğaziçi Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

⁵ Kadir Has Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

Öz

Okul öncesi çocukların günlerinin önemli bir kısmını ekran karşısında geçirdikleri bilinmektedir. Önceki çalışmalarda, çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin çeşitli demografik, ailevi ve ev içi unsurlarla ilişkili olduğu gösterilmiştir. Bu bulguların çoğu, yüksek gelirli ve erken çocukluk eğitiminin yaygın olduğu gelişmiş ülkelerden gelmektedir. Farklı ülkelerdeki bulguların kıyaslanması ve çocukların ekran süresini belirleyebilecek yeni değişkenlerin alanyazına kazandırılması açısından ülkemizde yaşayan okul öncesi çocukların ekran süresi ile ilişkili unsurları tespit etmek önemlidir. Bu çalışmanın ilk amacı, çevrimiçi bir anket aracılığıyla okul öncesi çocukların ekran süresi ile ilişkili olabilecek çocuk (örn., yaş), ebeveyn (örn., stres seviyesi) ve ev ortamı (örn., arka plan televizyon sıklığı) ile ilgili unsurları incelemektir. Çalışmanın ikinci amacı, çocukların ekran süresi ile ebeveynin algıladığı sosyal destek arasındaki ilişkiyi alanyazında ilk kez incelemektir. Çalışmaya altı yaşından küçük çocuğu bulunan (Ort. = 41.5 ay, SS = 17.9) 647 ebeveyn katılmıştır. Çocukların ekran süresinin, ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumları, ebeveynlerin ekran süresi, çocuğun yaşı ve ebeveyn tarafından algılanan dikkat dağınıklığı ve arka plan televizyon sıklığı ile olumlu yönde ilişkili olduğu görülmüştür. Çocukların ekran süresinin, anne-baba eğitim seviyesi, hane geliri ve ebeveynin algıladığı sosyal destek ile olumsuz yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Hiyerarşik regresyon analizinde, arka plan televizyon sıklığı, ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumları ve çocuğun yaşı ekran süresinin en güçlü yordayıcıları olarak öne çıkmıştır. Ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarının çocukların ekran süresi ile ilişkili bir değişken olduğu ilk kez mevcut çalışmada gösterilmiştir. Bulguların ülkemizdeki okul öncesi çocukların ekran süresini azaltmaya yönelik geliştirilecek girişimlere bilgi sağlayacağı düşünülmektedir.

Abstract

Young children spend a significant part of their day in front of screens. Existing literature has shown associations between children's screen time and various demographic, parent-related, and home-related factors. Most evidence comes from high-income, developed countries with access to early childcare options. Investigating these factors in Türkiye is crucial to compare findings across countries and identify new variables that might influence children's screen time. The first goal of this study was to examine child-related factors (e.g., age), parent-related factors (e.g., parental stress), and home-related factors (e.g., background television) that may be associated with young children's screen time through an online survey. The second goal was to investigate the relationship between children's screen time and parents' perceived social support for the first time in the literature. A total of 647 parents with children

Atıf | Citation: Keşşafoglu, D., Altundal, M. N., Koç, N., Yıldız, E., & Uzundağ, B. A. (2025). Küçük çocukların ekran süresini neler belirler? çocuk, anne-baba ve ev ortamı ile ilgili yordayıcı unsurlar. *Psikoloji Çalışmaları–Studies in Psychology*, 45(2), 271–297. <https://doi.org/10.26650/SP2023-1331727>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

© 2025. Keşşafoglu, D., Altundal, M. N., Koç, N., Yıldız, E. & Uzundağ, B. A.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: Dilara Keşşafoglu dkessafoglu20@ku.edu.tr

younger than six ($M = 41.5$, $SD = 17.9$) months) participated. Results revealed that children's screen time was positively correlated with parents' positive attitudes toward children's use of technology, parents' own screen time, child age and distractibility as perceived by the parents, and the frequency of background television at home. Conversely, children's screen time was negatively related to parental education, household income, and parents' perceived social support. Hierarchical regression analysis indicated that the frequency of background television at home, parents' positive attitudes toward children's use of technology, and child age emerged as the strongest predictors of children's screen time. This study is the first to propose and demonstrate the role of social support in determining children's screen time. Our findings may provide valuable insights for designing intervention strategies to reduce screen time among preschoolers.

Anahtar Kelimeler Okul öncesi dönem • ekran kullanımı • ekran süresi

Keywords Preschool ages • screen media use • screen time

Extended Abstract

It is widely recognized that young children spend a significant amount of time engaged with screen-based devices, mainly due to the device's portability and increased ownership within households (Coyne et al., 2020; Kabali et al., 2015; Lauricella et al., 2015; Paudel et al., 2017; Plowman, 2015). Extensive research has indicated a relationship between screen time and various cognitive and social outcomes in children, including self-regulation, emotion regulation, language, and attention skills (Cerniglia et al., 2021; Cliff et al., 2018; Dynia et al., 2021; Lin et al., 2020; Madigan et al., 2019; Skalická et al., 2019; Supanitayanon et al., 2020). While the impact of screen time on child development may depend on factors such as content (e.g., cartoons or games) and context (e.g., watching TV alone or with parents) (Barr et al., 2020), it is crucial to investigate the factors associated with child screen time to develop effective intervention strategies aimed at reducing screen time at home. Previous studies have highlighted various demographic (e.g., parental socioeconomic status, child age) and parent-related factors (e.g., parental stress, parental attitudes toward technology), as well as home-related factors (e.g., frequency of background television) that are associated with child screen time (Lauricella et al., 2015; Parks et al., 2016; Piotrowski et al., 2015). However, most evidence originates from high-income, developed countries. In contrast to these contexts, where child-rearing is primarily the responsibility of parents, the Turkish family has been described as "functionally extended," meaning that although relatives may live separately, they still participate in shared tasks, such as cooking, and often assist in child-rearing—particularly grandmothers (Ataca et al., 2005; Kağıtçıbaşı, 2007). Therefore, it is crucial to identify the factors associated with child screen time in Türkiye to enable comparisons with findings from other countries and contribute new variables to the existing literature that may impact child screen time. The goals of the current study were (1) to examine child-, parent-, and home-related factors that are potentially associated with child screen time in Türkiye and (2) to investigate the relationship between children's screen time and parents' perceived social support for the first time in the literature.

Our hypotheses were as follows: (1) Children's screen time would decrease as maternal and paternal education levels and household income (indicators of socioeconomic status) increased. We also expected that screen time would be longer when (2) parental attitudes toward technology and children's use of technology were more positive, (3) parents perceived their child's temperament as more difficult, (4) parents experienced higher levels of stress, and (5) perceived social support was lower. Additionally, we hypothesized that (6) children with a sibling would have a longer screen time than those without, and (7) children living in larger households would have a longer screen time. To explore the relative contribution of these factors, we employed a hierarchical regression analysis with child-, parent-, and home-related variables entered in three consecutive blocks, aiming to identify which group of predictors best explained the variance in children's screen time.

Method

The data for this study were collected through an online survey designed to investigate the media habits of children and their parents in Türkiye. A total of 1,214 parents of children younger than six participated in the survey. However, only the responses from 647 parents of young children ($M(SD) = 41.5(17.9)$ months) who provided complete answers for each item on the survey were included in the analysis. The survey encompassed various aspects, including parental demographics such as education, employment status, household income, number of children, and household size. Parents were also asked to report their own screen time as well as their children's screen time across

different devices, including TV, smartphones, tablets, computers, and video game consoles. Additionally, parents were asked about the presence of background television in their homes. The survey assessed parental attitudes toward technology use, both for themselves and for their children. Furthermore, parents rated their stress levels concerning health, job-related issues, partner-related issues, material resources, and time shortage. They were also queried about the social support they received from others. Finally, parents provided information about their children's temperament.

Results

Correlational analyses showed that as maternal ($\tau = -.23, p < .001$) and paternal ($\tau = -.19, p < .001$) education and household income ($\tau = -.19, p < .001$) increased, child screen time decreased. Additionally, when parental attitudes toward technology ($\tau = .06, p = .02$) and children's use of technology ($\tau = .27, p < .001$) were more positive, children had longer screen time. The findings demonstrated a positive relationship between parent and child screen time ($\tau = .15, p < .001$). Furthermore, as the frequency of background TV increased, child screen time also increased ($\tau = .31, p < .001$). If parents perceived the temperament of their children as more difficult, the children spent more time with screens. In particular, if parents' ratings of children's level of discomfort ($\tau = .12, p < .001$), activity level ($\tau = .09, p = .01$), and distractibility ($\tau = .12, p < .001$) were high, children had longer screen time. Contrary to expectations, there was no significant relationship between parents' perceived stress and child screen time ($\tau = .05, p = .12$). However, child screen time was negatively related to the amount of parental perceived support ($\tau = -.10, p < .001$). Moreover, children with a sibling had longer screen time than children without a sibling ($\tau = .19, p < .001$). Lastly, children had longer screen time as the household size increased ($\tau = .14, p < .001$) and children grew older ($\tau = .26, p < .001$).

In addition to the correlational analyses, hierarchical linear regression analysis was conducted. Child-related factors (e.g., age) were entered into the first block, followed by parent-related factors (e.g., parental education) in the second block, and home-related factors (e.g., background television) in the third block. The results indicated that the first block explained 13.6% of the variance, $F(4, 577) = 22.6, p < .001$, and the first and second blocks jointly explained 33.4% of the child screen time, $F(10, 571) = 28.6, p < .001$. Finally, all three blocks accounted for 40.3% of the variance, $F(13, 568) = 29.5, p < .001$. In the final model, children's screen time was positively correlated with parents' positive attitudes toward children's use of technology, parents' own screen time, child age, child distractibility as perceived by the parents, and the frequency of background television at home. Moreover, child screen time was negatively related to maternal education, household income, and parents' perceived social support. Analyses also demonstrated that the frequency of background television at home, parents' positive attitudes toward children's use of technology, and child age emerged as the strongest predictors of children's screen time.

Discussion

The study first aimed to examine child-, parent-, and home-related factors associated with children's screen time in Türkiye. Second, it explored—for the first time—the link between children's screen time and parents' perceived social support. Data were collected via an online survey from parents of children under six, representing diverse cities, education levels, and income groups. The findings aligned with prior research from developed countries. Children's screen time was positively associated with parents' positive attitudes toward children's technology use, parents' own screen time, child age, parent-perceived distractibility, and background television frequency. It was negatively associated with parental education, household income, and perceived social support. Notably, this study is the first to identify a negative link between parental perceived social support and child screen time. These findings from a Turkish sample offer insights from a non-Western context and suggest that factors influencing screen time may generalize across cultures.

For the first time, this study examined the relationship, and a significant negative link was found between perceived social support and child screen time. Parents' perceived social support was associated with parental stress, resilience, and sensitivity. Based on these associations, it was expected that parents receiving social support might be more sensitive to their children's screen use, resulting in a relation between parents' perceived social support and child screen time.

The relation of child screen time to parental education and household income, considered indicators of socioeconomic status (SES), has been well-studied by past research. They mostly find that children of parents with high education and income have a shorter screen time. Following previous research, the current study showed a negative relationship between these variables and child screen time. Parents with a high income may be highly educated, and highly educated parents tend to have more rules for their children's screen-based device use. This can explain

the observed negative relation. SES is also associated with parents' attitudes toward technology, such that parents with low SES consider media content educational, resulting in fewer regulations for child screen time. The current evidence supports these findings by indicating that parents' positive attitudes toward technology and children's use of technological devices are linked to more screen time in children.

Parent screen time is the most focused variable in studies on child screen time, with a consistent positive relationship reported in various studies. Similarly, the present study demonstrated that high screen time in parents was associated with high screen time in children. This evidence is unsurprising given that children model their parents' behavior. On the other hand, parents with high screen time, such as those with low SES and positive attitudes toward technology, spend more time with screens and may also be more supportive, tolerant, or impassive about their children's screen use. It is also expected that background TV is high in homes with high parental screen time, and at some point, children watch the TV that stays on for a long time. Supporting this expectation, a positive relation was found between the frequency of background TV and child screen time.

Parents use screens as a parenting tool to discipline or reward children, keep them occupied, or calm them down. In line with previous studies showing that children with behavioral or self-regulatory problems spend more time in front of screens, the present study indicates that if parents perceived the temperament of their children as more difficult, children tended to have higher screen time. Parental stress is another factor related to child screen time. Stressed parents may have difficulties responding sensitively to their children's needs, leading to becoming more tolerant and impassive in monitoring and regulating children's screen use. As expected, past research demonstrated a positive relationship between parent stress level and child screen time. However, in the present study, there was no significant association between these variables, possibly due to low stress levels in the participating parents or limitations in the scale's reliability and validity assessment. The study found significant relationships between factors that increased or decreased parental stress and child screen time. Past research indicated that parental stress increases as the number of children and people living in the house increases. The current study showed that child screen time was related to having a sibling and a larger household size.

Similar to previous evidence, this study demonstrated that children's screen time increased as they grew older. This relationship may stem from children's increased autonomy to use screens and decreased parental monitoring for older children's screen use. These findings highlight the multidimensional nature of children's screen time and emphasize the importance of considering child-, parent-, and home-related factors within the same model. The hierarchical regression results indicated that while all three domains contributed uniquely, child characteristics and parental attitudes and behaviors were particularly influential. Notably, background television, a home environment factor, emerged as the strongest predictor, underscoring the role of environmental cues. These results suggest that intervention efforts should address not only the children themselves but also parental attitudes and in-home media habits.

While the sample was large, with participants from various cities in Türkiye, it is essential to note that the study was correlational and based on parental reports. In conclusion, the current study identifies child-, parent-, and home-related factors associated with young children's screen time in Türkiye and offers valuable insights to develop intervention strategies aimed at reducing screen time at home.

Küçük Çocukların Ekran Süresini Neler Belirler? Çocuk, Anne-Baba ve Ev Ortamı ile İlgili Yordayıcı Unsurlar

Dünya Sağlık Örgütü, Amerikan Pediatri Akademisi ve Kanada Pediatri Derneği gibi kuruluşlar tarafından iki yaşından küçük çocukların yakınları ile görüntülü konuşma dışında ekran karşısında vakit geçirmemesi ve okul öncesi çocukların ekran süresinin bir saat ile sınırlandırılması gerektiği dile getirilmiştir (American Academy of Pediatrics, 2016; Canadian Pediatric Society, 2017; World Health Organization, 2019). Ancak, teknolojinin taşınabilir hale gelmesi ve evlerde ekran tabanlı teknolojik cihaz sayısının artmasıyla birlikte çocukların küçük yaşlarda ekranlarla tanıştıkları ve ekran başında uzun süreler geçirdikleri bilinmektedir (Coyne ve ark., 2020; Kabali ve ark., 2015; Lauricella ve ark., 2015; Paudel ve ark., 2017; Plowman, 2015).

Çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin öz düzenleme becerileri, dil gelişimi, dikkat becerileri ve duygu anlama ve düzenleme yetkinliği gibi bilişsel ve sosyal gelişimin birçok yönüyle ilişkili olduğunu gösteren çalışmaların sayısı artmaktadır (örn., Cerniglia ve ark., 2021; Cliff ve ark., 2018; Dynia ve ark., 2021; Lin ve ark., 2020; Madigan ve ark., 2019; Qu ve ark., 2023; Skalická ve ark., 2019; Supanitayanon ve ark., 2020). Ekran kullanım süresinin çocuk gelişimi üzerindeki olası olumsuz etkileri, ekranlarda tüketilen içeriğe (örn., izlenen çizgi filmler veya oynanan oyunlar) ve ekranların nasıl kullanıldığına (örn., yalnız veya ebeveyn ile birlikte) bağlı olarak değişebilse de (Barr ve ark., 2020), çocukların ekran başında geçirdikleri süre ile ilişkili unsurları incelemek çocukların ekran süresini azaltmak için geliştirilebilecek stratejiler açısından oldukça önemlidir.

Bugüne dek yapılmış çalışmalar, çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin çeşitli demografik (örn., ebeveyn eğitimi), ailevi (örn., ebeveyn stres seviyesi) ve ev içi (örn., arka plan televizyon sıklığı) unsurlarla ilişkili olduğunu göstermiştir (Lauricella ve ark., 2015; Parks ve ark., 2016; Piotrowski ve ark., 2015). Ancak, bu bulguların büyük bir kısmı, gelir seviyesi yüksek, gelişmiş ülkelere gelmektedir. Gelişmiş ülkelere küçük çocukların ekran başında geçirdikleri süre ve bu süre ile ilişkili unsurlar kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. Ülkemizde küçük çocukların ekran süresini inceleyen araştırmaların çoğu, ekran kullanımını tanımlayıcı çalışmalar olmuştur. Bu çalışmalarda, 2-5 yaş arasındaki çocukların %71'inin günde iki saatten fazla televizyon izlediği (Müderrişoğlu ve ark., 2014), 3-6 yaş arasındaki çocukların günlük ekran süresinin 3,8 saat olduğu (Konca, 2022) ve altı yaşından küçük çocukların yemek yeme, oyun oynama gibi aktiviteler sırasında ekranları yaygın bir şekilde kullandıkları (Kadan ve Aral, 2018; Koyuncuoğlu, 2022; Yasacı ve Mustafaoğlu, 2020) belirtilmiştir. Ülkemizde yaşayan küçük çocukların ekran süresine odaklanan araştırmalarda, çoğunlukla çocukların ekran kullanım alışkanlıkları tespit edilmiş, çocukların ekran süresi ile ilişkili olabilecek demografik ve ailevi değişkenler geniş bir örneklemde kapsamlı bir şekilde incelenmemiştir. Az sayıda çalışmada, çocukların ekran süresi ile ebeveynlerin ekran süresi arasında olumlu yönde bir ilişki raporlanmış, ebeveyn eğitim seviyesi, hane geliri, ev içerisinde ekran kullanımına ilişkin kuralların bulunması ve çocuk öz düzenleme becerileri arasında ise olumsuz yönde ilişkiler bulunmuştur (Çelik ve ark., 2021; Konca, 2022; Koyuncuoğlu, 2022).

Çocuk bakımında sorumlulukların dağılımı açısından ülkemiz, geçmiş araştırmaların yürütüldüğü ülkelere farklılık göstermektedir. Gelişmiş ülkelere, çocuk bakımı büyük ölçüde sadece anneye ve babaya bağlıdır (Ataca ve ark., 2005). Ülkemizde "işlevsel olarak geniş" (*functionally extended*) bir aile yapısının olduğu önerilmiştir (Kağıtçıbaşı, 2007; Şen ve ark., 2014). Bu aile yapısında, çekirdek aileler ayrı evlerde yaşasalar da yakın akrabalar yemek pişirme gibi ev işlerine ve çocuk yetiştirmeye katkıda bulunarak iş bölümü yaparlar. Destek mekanizması geniş olan ailelerde çocuklar için ekran kullanımının daha düşük saatlerle sınırlandırılması beklenebilir. Öte yandan, 0-6 yaş çocukların durumunu inceleyen bir sivil toplum çalışması (Anne Çocuk Eğitim Vakfı, 2017), televizyonun çocuklu evlerde yaygın biçimde, hatta ihmal derecesinde kullanıldığını göstermiştir. Bu sebeplerle, ülkemizdeki küçük çocukların ekran süresi ile ilişkili

unsurların tespit edilmesi, farklı ülkelerdeki bulgularla kıyaslama yapılabilmesi ve çocukların ekran süresini belirleyebilecek yeni değişkenlerin alanyazına kazandırılması açısından önemlidir.

Bu araştırmanın ilk amacı, Türkiye’de okul öncesi çocukların ekran kullanım süresi ile ilişkili olduğu düşünülen çocuk, ebeveyn ve ev ortamıyla ilgili unsurları incelemek ve geçmiş araştırmaların bulgularının Türkiye örneğinde gözlenip gözlenmeyeceğini tespit etmektir. Türkiye’deki “işlevsel olarak geniş” aile yapısının ve güçlü toplumsal bağların sonucunda ortaya çıkan ebeveynlere yönelik sosyal desteğin çocukların ekran süresi ile ilişkili yeni bir değişken olarak alanyazına kazandırılıp kazandırılmayacağını incelemek ise araştırmanın ikinci amacıdır. Aşağıdaki bölümde, küçük çocukların ekran süresi ile ilişkili olduğu düşünülen unsurlar ayrı başlıklar altında incelenecek ve çalışmanın hipotezleri belirtilecektir.

Sosyoekonomik Seviye

Okul öncesi çocukların ekran başında geçirdikleri süreyi bakım verenler belirler. Bakım verenlerin eğitim ve gelir seviyesi, teknoloji ve ekran kullanımına karşı tutumları, kendi ekran kullanım süreleri, onlar için çocuk bakımını kolaylaştıran veya zorlaştıran unsurların varlığı gibi birçok farklı değişken, bakım verenlerin çocuklar için uygun gördükleri ekran süresini etkileyebilir. Farklı kültürlerde yürütülmüş çeşitli çalışmalarda ebeveynlerin sosyoekonomik seviyelerinin (SES) çocuklarının ekran kullanımları ile ilişkili olduğu gözlenmiştir. ABD’de yürütülen ve doğumdan üç yaşa kadar gelişimin erken dönem deneyimleriyle ilişkisini inceleyen bir çalışmada, eğitim seviyesi daha düşük annelerin bebeklerinin altıncı aylarında ekranlarla tanışmış olma ihtimalinin eğitim seviyesi daha yüksek annelerin bebeklerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür (Wiltshire ve ark., 2021). Benzer şekilde, Hong Kong’ta ve Kanada’da beş yaşından küçük çocuğa sahip aileler ile yapılan araştırmalarda çocukların ekran süresinin ailelerinin sosyoekonomik seviyesi (ebeveyn eğitimi, mesleği ve gelir seviyesi) ve yaşadığı mahallenin sosyoekonomik seviyesiyle (yani, mahalle sakinlerinin eğitim, gelir ve işsizlik seviyesi) olumsuz yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Carson ve ark., 2014; Wong ve ark., 2020). ABD ve İngiltere’de ebeveynlerin algıladıkları sosyal statü düştükçe iki yaşından küçük bebeklerin ekran süresinin arttığı görülmüştür (Ribner ve McHarg, 2021). Ekran ölçümünün ebeveyn raporuna dayandığı bu çalışmalara ek olarak ev ortamındaki konuşma ve elektronik sesleri kaydeden ve böylece ekran kullanımını daha nesnel şekilde ölçen ABD kaynaklı bir çalışmada, benzer şekilde SES ile 6-24 aylık bebeklerin ekran kullanımı arasında olumsuz yönde bir ilişki gözlenmiştir (Ramirez ve ark., 2021). Özetle, pek çok araştırmada, ebeveynlerin eğitim ve gelir seviyesinin küçük çocukların ekran süresiyle ilişkili olduğuna ve SES’i daha düşük ebeveynlerin çocuklarının ekran karşısında daha fazla vakit geçirdiğine dikkat çekilmektedir.

Sosyoekonomik seviyenin çocukların ekran süresiyle ilişkisini açıklamak için farklı fikirler öne sürülebilir. SES’i daha düşük ailelerin yaşadıkları mahallelerde çocukların açık havada oynayıp zaman geçirebilecekleri güvenli alanlar daha azdır (Powell ve ark., 2004). Evde geçirilen hareketsiz zamanın ise ekran süresi ile ilişkili olduğu bilinmektedir (Burdette ve Whitaker, 2005; Lee ve ark., 2021; Tandon ve ark., 2012). Bunun yanında, altı Avrupa ülkesinden veri sunan bir çalışmada, düşük SES grubundaki anne-babaların çocuklarına televizyon izleme ile ilgili sınır koyma eğiliminde olmadıkları gözlenmiştir (de Decker ve ark., 2012). Bu durum, düşük SES grubundaki ebeveynlerin teknolojiye yönelik daha olumlu bir tutuma sahip olmaları ile açıklanabilir. Düşük SES grubundaki ebeveynlerin ekranlardaki içeriklerin eğitici olduğunu düşündükleri ve bu sebeple çocuklarına ekran kullanımı için bir süre kısıtlaması getirmediikleri bilinmektedir (Domoff ve ark., 2017). ABD’de yürütülen bir araştırmada, daha düşük gelir seviyesine sahip ebeveynler ekranlardaki içerikleri eğitici bulduklarını ve çocuklarının ekran kullanımını desteklemelerinin en önemli sebebinin eğitici içerik olduğunu belirtmiştir (Rideout ve Robb, 2020). Aynı çalışmada, daha yüksek gelir seviyesine sahip ebeveynler ise ekranlardaki içerikleri eğitici olarak değerlendirmediklerini ifade etmiştir. Bu araştırmaların bulguları, teknoloji hakkında genel olarak daha olumlu bir tutuma sahip yetişkinlerin, ekran kullanımı konusunda

çocuklarını teşvik edebileceğine ve çocuklarının ekran kullanımlarını sınırlandırmayacaklarına işaret edebilir. SES ve çocukların ekran kullanımı arasındaki ilişkiyi açıklayabilecek başka bir öneri ise ebeveynlerin ekran kullanımı konusundaki bilgi seviyeleri olabilir. Eğitim seviyesi daha yüksek ebeveynler, daha düşük eğitim seviyesine sahip ebeveynlere kıyasla ekran kullanımı konusunda daha bilgili olabilirler. Örneğin, daha yüksek eğitilmiş anne-babalar, Dünya Sağlık Örgütü'nün, iki yaşından küçük bebeklerin hiçbir şekilde ekran karşısında vakit geçirmemesi gerektiği tavsiyesini dikkate alarak çocuklarının ekran süresini düzenleyebilirler (Krogh ve ark., 2021). Ebeveynlerin çocuklarına ekran kullanımı konusunda rol model olduğu da bulgular arasındadır. Gelir ve eğitim seviyesi düşük olan ebeveynlerin ekran kullanımının yüksek olduğu ve çocukların ekran kullanım süresi ile ebeveynlerin ekran kullanım süresi arasında olumlu yönde bir ilişki olduğu birçok farklı çalışmada görülmüştür (Gebremariam ve ark., 2015; Lauricella ve ark., 2015; Määtä ve ark., 2017; Uzundağ ve ark., 2022). Ayrıca ebeveynlerin sosyoekonomik seviyelerinin, çocuklarının arka plan televizyona (örn., çocuk oyuncaklarıyla oynarken arka planda açık olan televizyona) maruz kalma miktarı ile olumsuz yönde ilişkili olduğu da çeşitli araştırmalar tarafından raporlanmıştır (bir derleme için bkz. Uzundağ, 2022). Arka plan televizyon miktarının yüksek olduğu evlerde çocukların ekran kullanım süresinin de yüksek olması beklenebilir. Bu beklentiyi destekleyecek şekilde İspanya'da 2-6 yaş aralığında çocukları bulunan ebeveynlerle yapılan bir çalışmada, arka plan televizyon ile çocukların yoğun ekran kullanımı arasında olumlu yönde bir ilişki raporlanmıştır (Pons ve ark., 2020). Bu çalışmada, aynı zamanda ebeveynlerin eğitim seviyesi ile çocukların yoğun ekran kullanımı arasındaki ilişkiye arka plan televizyonun aracılık ettiği de bulunmuştur. Bir bütün olarak, sosyoekonomik seviye ve sosyoekonomik seviye ile ilişkili diğer değişkenler (örn., ebeveynlerin teknoloji kullanımına karşı tutumları, kendi ekran kullanım süreleri) küçük çocukların ekran süresi ile yakından ilişkili gibi görünmektedir. Benzer mekanizmaların Türkiye örnekleminde de geçerli olabileceği ve ülkemizdeki ebeveynlerin SES durumlarının ve teknolojiye yönelik tutumlarının çocukların ekran süresi üzerinde benzer etkilere yol açabileceği düşünüldükçe, mevcut çalışmada aşağıdaki hipotezler test edilmiştir:

H1. Anne-baba a) gelir ve b) eğitim seviyesi düştükçe çocuğun ekran süresi artar.

H2. Ebeveynlerin a) teknoloji kullanımına yönelik genel olumlu tutumu ve b) çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumu yükseldikçe çocuğun ekran süresi artar.

Çocuğun Özellikleri

Çocukların ekran süresi ile ilişkili olduğu düşünülen unsurlardan bir tanesi, çocukların mizaç özelliklerinin ebeveynler tarafından nasıl algılandığı olabilir. Ebeveyn raporuna dayalı araştırmalarda, sabırsızlık, dikkati sürdürmemeye gibi öz düzenleme sorunları ve davranış problemleri gösteren, hiperaktivite ve dikkatsizlik belirtilerine sahip olan ve daha az prososyal davranış gösteren küçük çocukların ekran sürelerinin daha uzun olduğu bulunmuştur (Cliff ve ark., 2018; Linder ve ark., 2020; Poulain ve ark., 2019; Radesky ve ark., 2014; Wong ve ark., 2020). Ayrıca, ebeveynleri tarafından daha hareketli olarak nitelenen ve daha uzun süre ağladığı belirtilen bebeklerin televizyon izleme sürelerinin daha uzun olduğu görülmüştür (Thompson ve ark., 2013). Bu bulgular, ebeveynleri tarafından daha "zor" olarak algılanan çocuklara daha fazla ekran süresi tanındığına işaret edebilir.

Yönetilmesi güç çocuklar için ekranların sıklıkla kullanıldığı fikrini destekleyecek şekilde, daha fazla olumsuz duygulanım ve sosyal-duygusal zorluk gösteren bebeklerin ebeveynleri, evlerinde huzur ve sakinliği sağlamak, çocuklarının stres seviyesini düzenlemek ve çocukları üzgünken onları yatıştırmak için ekranları kullandıklarını ifade etmiştir (Gordon-Hacker ve Gueron-Sela, 2020; Radesky ve ark., 2016). Benzer şekilde, çabalı kontrol becerileri daha düşük ve olumsuz duygulanımı daha yüksek 2-3 yaşındaki çocuklar için de ebeveynleri ekranları sakinleştirme amaçlı kullandıklarını raporlamıştır (Coyne ve ark., 2021). Altı yaşından küçük çocukların ebeveynleri, daha enerjik olan çocukları için ekranları bir ödül ve dinlenme aracı olarak

kullandıklarını belirtmiştir (Nabi ve Krcmar, 2016). Anne-babaların daha hareketli veya öz düzenleme becerileri daha düşük çocukları için ekranları bir duygu ve davranış düzenleme mekanizması olarak kullanabileceği düşünüldüğünde, bu çalışmada aşağıdaki hipotez test edilmiştir:

H3. Ebeveynleri tarafından mizacı daha “zor” olarak algılanan çocukların ekran süresi daha uzun olur.

Küçük çocukların ekran süresini belirleyen bir diğer unsur çocuğun yaşı olabilir. Derleme çalışmalarında, çocuğun yaşı ile ekran süresi arasında tutarlı bir şekilde olumlu yönde bir ilişki bulunduğu belirtilmektedir (Cillero ve Jago, 2010; Paudel ve ark., 2017). Kanada’da 1-3 yaş arası bebeği bulunan ebeveynlerle yürütülen bir araştırmada, çocuklarda her bir aylık büyüme için günlük ortalama ekran süresinde 9,3 dakikalık bir artış olduğu raporlanmıştır (Carson ve Kuzik, 2017). ABD’de yapılan bir başka çalışmada ise iki yaşından küçük çocukların %38’inin, 2-4 yaş arasındaki çocukların %80’inin ve 5-8 yaş arası çocukların %83’ünün gün içerisinde mobil cihazlar ile vakit geçirdiği bulunmuştur (Rideout, 2013). Çocuklar büyüdükçe ekranlar üzerindeki özerkliklerinin artması, yaşla beraber ekran süresinin artmasının bir sebebi olabilir.

Ebeveynlik Stresi

Ebeveynlerin zihin sağlığının ve stres seviyelerinin de çocukların ekran süresi ile ilişkili olduğu öne sürülebilir. Depresyon seviyesi yüksek ebeveynler, çocuklarıyla etkileşime geçmek için yeterli enerji ve motivasyona sahip değildir, dolayısıyla ebeveynlik becerilerini yeterli düzeyde gösteremez ve çocukları ile daha az etkileşime geçerler (Azak ve Raeder, 2013; Holmgren ve ark., 2022; Lovejoy ve ark., 2000; Psychogiou ve Parry, 2014). Depresif semptomları daha yüksek ebeveynler, çocuklarının ekran karşısında daha çok vakit geçirmesine izin verebilir veya çocuklarının ekran süresini takip etme ve düzenleme konusunda kayıtsız kalabilir. Daha fazla depresif semptom gösteren ebeveynlerin beş yaşından küçük çocuklarının ekran karşısında daha fazla vakit geçirdiğini gösteren çeşitli çalışmalar bulunmaktadır (Anand ve ark., 2014; Bank ve ark., 2012; Duch ve ark., 2013; Park ve ark., 2018; Thompson ve Christakis, 2007). Aynı zamanda, depresyon seviyesi yüksek annelerin çocukları, daha erken yaşlarda ekranlarla tanışma ve bu ekranlarda yaşlarına uygun olmayan içeriklere daha fazla maruz kalma riski altındadır (Anand ve ark., 2014; Connors ve ark., 2007).

Benzer bulgular, ebeveynlerin stres seviyesinin çocukların ekran süresi ile ilişkisini inceleyen çalışmalarda da elde edilmiştir. Anne-babalardaki genel stres seviyesinin (örn., maddi sorunlar ya da iş, aile ve sosyal yaşam arasında denge kurmakta zorlanma), özellikle de ebeveynlik stresinin (ebeveynliğin yükümlülüğünden kaynaklanan sıkıntılar ve algılanan zorluklar) çocukların ekran süresi ile olumlu yönde ilişkili olduğu çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir (McDaniel ve Radesky, 2020; Parks ve ark., 2016; Seguin ve ark., 2021). Stresli ebeveynlerin çocuklarının ihtiyaçlarını anlamakta ve bu ihtiyaçlara duyarlı bir şekilde yanıt vermekte zorlandıkları bilinmektedir (Abidin, 1992; Scaramella ve ark., 2008). Yoğun stres yaşayan ebeveynler sıkıntılarından ve yükümlülüklerinden kısa süreli de olsa uzaklaşabilmek için ekranlardan yardım alabilir. Bu beklentiyle tutarlı olarak 0-8 yaş arası çocuğu olan ebeveynler, çocuklarının cep telefonu ile zaman geçirmelerine izin vererek streslerini azalttıklarını ve aile içerisindeki huzuru ve dengeyi koruduklarını bildirmiştir (Radesky ve ark., 2016). Diğer yandan, depresif semptomları ve/veya stres seviyeleri yüksek ebeveynlerin kendi ekran süreleri de uzundur (McDaniel, 2021a, 2021b; Newsham ve ark., 2020). Ebeveynlerini model alan çocukların bu davranışı taklit ettikleri veya çocukların ekranlara dolaylı olarak maruz kaldıkları da (örn., arka plan televizyon) öne sürülebilir. Bu bulgular ışığında, stres seviyesi yüksek olan ebeveynlerin çocuklarıyla etkileşimlerinin azalabileceği ve ekranları bir başa çıkma aracı olarak daha sık tercih edebilecekleri düşünüldüğünde, mevcut çalışmada aşağıdaki hipotez test edilmiştir:

H4. Stres seviyesi daha yüksek ebeveynlerin çocukları ekran karşısında daha fazla vakit geçirir.

Algılanan Sosyal Destek

İlgi çekici doğası ile ekranlar çocukları cezbeder ve bu sayede ebeveynlere yönetilmesi güç çocuklara ebeveynlik yapmanın getirdiği fiziksel ve duygusal yükümlülüklerden bir kaçış sağlayabilir. Bu sebeple, ebeveynlik yükümlülüklerinden bunalan anne-babaların çevrelerinden aldıkları ve ebeveynliği kolaylaştıran destek miktarının çocukların ekran süresi ile ilişkili olduğu düşünülebilir. Algılanan sosyal destek miktarının yüksek olmasının ebeveyn stresini azaltabileceği (Quittner ve ark., 1990) ve ebeveynlerin çocuklarına karşı olumlu tutum (Taylor ve ark., 2015) ve davranışlarını (Bonds ve ark., 2002; Crnic ve ark., 1983) artırabileceği gösterilmiştir. Bu bulgular ışığında, sosyal destek seviyesi yüksek ebeveynlerin çocuklarıyla daha fazla zaman geçirmeye özen göstermesi, onlarla doğrudan ve daha dikkatli bir şekilde ilgilenmeye gayret etmesi, çocuklarının ekran kullanımını takip etme ve düzenleme konusunda daha hassas davranması beklenebilir. Bu durum, kaliteli ebeveyn-çocuk etkileşimlerinin ortaya çıkmasına katkıda bulunarak çocukların ekran süresini azaltabilir. Türkiye’de yapılan geçmiş araştırmalar da çevresinden daha fazla destek aldığını düşünen ebeveynlerin psikolojik sağlığının daha iyi olabileceğine, kendilerini çocuk bakımında daha yetkin hissedebileceklerine ve çocuklarına karşı daha sıcak ve duyarlı davranabileceklerine işaret etmektedir (Ataca ve ark., 2005; Baydar ve ark., 2014; Güroğlu, 2010). Henüz, ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarının çocuğun ekran kullanım süresi ile ilişkisini inceleyen bir çalışma yürütülmemiştir. Özellikle, Türkiye’deki “işlevsel olarak geniş” aile yapısının yaygınlığı ve bireyler arasındaki güçlü toplumsal bağlar (Georgas ve ark., 2001; Şen ve ark., 2014; Sunar ve Fişek, 2005) sebebiyle sosyal destek algısının çocuk ekran kullanımındaki rolünü incelemek önemlidir. Sosyal destek düzeyinin, ebeveyn yükümlülüklerini ve ebeveyn stresini azaltarak ebeveyn-çocuk etkileşiminin kalitesini artırabileceği; dolayısıyla çocukların ekran süresi üzerinde düzenleyici bir etkiye sahip olabileceği düşünülerek mevcut çalışmada aşağıdaki hipotez test edilmiştir:

H5. Ebeveynlerin algıladığı sosyal destek miktarı azaldıkça çocukların ekran süresi artar.

Hane Büyüklüğü

Geçmiş araştırmalar, evde yaşayan kişi sayısının (hane büyüklüğü) ve sahip olunan çocuk sayısının artması ile ebeveynlerin genel stres seviyesinin ve ebeveynlik stresinin arttığını göstermektedir (Farkas ve Valdés, 2010; Hong ve Liu, 2021; Taylor ve ark., 2007). Ev içerisinde yaşayan kişi sayısının fazla olması, ebeveynin iş yükünün ve stres seviyesinin yüksek olmasına ve bu sebeple çocukların ekran karşısında daha fazla zaman geçirmesine sebep olabilir. Hane büyüklüğü ve çocuk sayısı ile aile üyelerinin ekran kullanım davranışları arasındaki ilişki, az sayıda çalışma tarafından incelenmiştir. Çoğunlukla ABD’de ve Kanada’da yürütülen bu çalışmalarda hane büyüklüğü ve evdeki çocuk sayısı ile çocuk ekran süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Carson ve Kuzik, 2017; Rai ve ark., 2022; Zimmerman ve ark., 2007). Ancak, önceki araştırmaların yürütüldüğü Batılı ülkelere kıyasla Türkiye’de ortalama hane büyüklüğü daha yüksektir. Örneğin, ABD’de ortalama hane büyüklüğü 2.6, Almanya’da 2.0 iken Türkiye’de 3.4’tür (Population Reference Bureau, 2020). Kalabalık ailelerde ev içi iş yükünün ve ebeveyn stresinin daha fazla olabileceği göz önünde bulundurularak hane büyüklüğü ve aile içi ekran kullanımı arasındaki ilişkiyi anlayabilmek için farklı ülkelerde yapılacak daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Türkiye’deki kalabalık hanelerde ortaya çıkabilecek yüksek fiziksel ve duygusal ebeveynlik yükümlülüklerinin önemli bir rolü olabileceği düşünülerek, bu çalışmada aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

H6. Kardeşi olan çocukların kardeşi bulunmayan çocuklara kıyasla ekran süresi daha uzun olur.

H7. Hane büyüklüğü arttıkça çocuğun ekran süresi artar.

Son olarak, son yıllarda çocukların ekran süresiyle ilişkili olduğu düşünülen unsurlar genellikle tekil değişkenler düzeyinde, bağımsız biçimde ele alınarak incelenmiştir. Bu bağlamda, tek yönlü yaklaşımların ötesine geçerek farklı kaynaklardan gelen değişkenleri bir arada değerlendirmek, ekran süresi üzerindeki

çok boyutlu etkilerin daha bütüncül bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlayabilir. Bu doğrultuda, mevcut çalışma, çocuk, ebeveyn ve ev ortamı olmak üzere üç farklı kaynağın etkilerini bir arada inceleyecektir. Bu çok katmanlı modelleme ile amaçlanan, çocukların ekran süresi üzerinde etkili olabilecek farklı kaynaklara ait değişkenleri aynı model içerisinde karşılaştırmalı biçimde inceleyerek, hangi grubun (çocuk, ebeveyn ya da ev ortamı) daha güçlü bir yordayıcı set sunduğunu belirlemektir. Bu kapsamda, mevcut çalışmada aşağıdaki araştırma sorusuna da yanıt aranmıştır:

Çocuk, ebeveyn ve ev ortamı olmak üzere üç farklı kaynak altında ele alınan değişkenler, çocuğun ekran süresindeki değişimi ne düzeyde ve ne ölçüde açıklamaktadır?

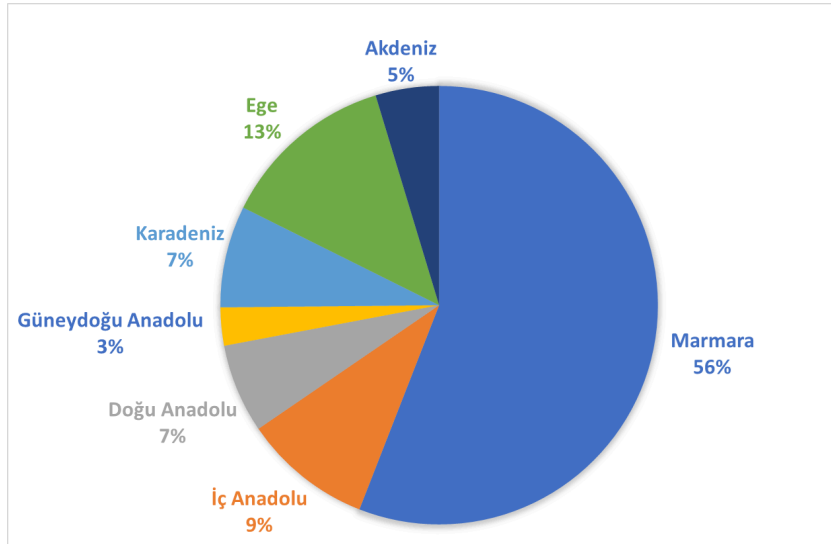
Yöntem

Katılımcılar

Araştırmaya altı yaş ve altında çocuğu bulunan 1214 ebeveyn katılmış; bu çalışmada, yalnızca soruların tümüne cevap veren 647 katılımcının cevapları analiz edilmiştir. Katılımcılara sosyal medya ve anaokulu veli grupları aracılığı ile ulaşılmıştır. Katılımcıların Türkiye'nin bölgelerine göre dağılımı Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1

Katılımcıların Bölgelere Göre Dağılımı

Şekil 1'de görüldüğü üzere, Türkiye'nin yedi bölgesinden de çalışmaya katılım sağlanmıştır. Marmara katılımın en fazla olduğu bölgeyken, Güneydoğu Anadolu katılımın en az olduğu bölgedir.

Katılımcıların demografik özelliklerine bakıldığında, ebeveynlerin %90'ının anne olduğu ve yaş ortalamalarının 34.1 (SS = 6.0) olduğu görülmüştür. Çocukların yaş ortalaması ise ay cinsinden 41.5'tir (SS = 17.9). Çocukların %49.6'sı kızlardan oluşmaktadır. Katılımcılara ait diğer demografik bilgiler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1

Örneklemin Demografik Özellikleri

Değişken	Yüzde (Sayı)
Çocuk Yaşı	
0-12 ay	% 4.6 (30)
13-24 ay	% 15.6 (101)
25-36 ay	% 19.3 (125)

Değişken	Yüzde (Sayı)	
37-48 ay	% 22.3 (144)	
49-60 ay	% 18.4 (119)	
61-72 ay	% 17.8 (115)	
73-84 ay	% 2.0 (13)	
Ankete Katılan Ebeveyn Yaşı	Anne	Baba
18-25 yaş	% 3.6 (21)	-
25-35 yaş	% 56.1 (324)	% 44.8 (30)
35 yaş üstü	% 40 (233)	% 55.2 (37)
Ebeveyn Eğitim Durumu	Anne	Baba
İlkokul terk	% 0.6 (4)	% 0.3 (2)
İlkokul mezunu	% 1.5 (10)	% 2.5 (16)
Ortaokul mezunu	% 4.2 (27)	% 3.9 (25)
Lise mezunu	% 17.3 (112)	% 15.9 (103)
Üniversite mezunu	% 55.0 (356)	% 59.0 (382)
Yüksek lisans veya doktora mezunu	% 21.4 (138)	% 18.4 (119)
Ebeveyn Çalışma Durumu	Anne	Baba
Bir işte çalışan (tam veya yarı zamanlı)	% 52.4 (339)	% 92.4 (598)
Bir işte çalışmayan	% 47.6 (308)	% 7.6 (49)
Hane Büyüklüğü		
2 kişi	% 1.4 (9)	
3 kişi	% 54.0 (349)	
4 kişi	% 32.1 (208)	
≥ 5 kişi	% 12.5 (81)	
Hanehalkı Geliri*		
1300₺ ve altı	% 2.8 (18)	
1300₺ - 3200₺	% 11.3 (73)	
3200₺ - 4500₺	% 17.2 (111)	
4500₺ - 10000₺	% 40.5 (262)	
10000₺ ve üstü	% 28.2 (183)	

Not. *Aylık hanehalkı geliri kategorileri TÜİK (2021) verilerine dayanmaktadır. Asgari ücret 2020 yılında 2325₺'dir.

Tablo 1'de sunulduğu üzere, odaklanılan her yaş grubundan çocuğu bulunan ebeveynler araştırmaya katılmıştır. Ebeveynlerin eğitim ve istihdam durumları çeşitlilik göstermektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı hanelerinde üç kişi yaşadıklarını belirtmiştir. Her bir gelir kategorisinden ebeveyn araştırmaya katılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgiler

Ebeveynlerden çocuk ve anne-baba doğum tarihlerini, sosyoekonomik seviyeyi gösteren değişkenlerden hane geliri ve anne-baba eğitim seviyesini, anne-baba çalışma durumunu, sahip olunan çocuk sayısını ve hane büyüklüğünü (evde yaşayan kişi sayısı) bildirmeleri istenmiştir.

Çocuk Ekran Süresi

Alanyazındaki çalışmalar takip edilerek çocukların ekran karşısında geçirdikleri süre, hafta içi ve hafta sonu günlerde her bir teknolojik cihaz için (televizyon, akıllı telefon, tablet, oyun konsolu ve bilgisayar) ebeveynlerin çocuklarının bu cihazlar karşısında ortalama bir günde geçirdikleri zamanı belirtmeleri ile ölçülmüştür (örn., Jago ve ark., 2014; Lauricella ve ark., 2015; Wong ve ark., 2020). Ebeveynlere saat kategorileri sunulmuş (hiç kullanmaz, 1-2 saat, 2-3 saat, 3-4 saat, 4-5 saat, 5-6 saat, 6 saat ve daha fazla) ve uygun seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Bu kategorilerin orta noktası alınarak ortalama bir puan elde edilmiştir (örn., 2-3 saat seçeneği için 2,5 saat). Hafta içi ortalama ekran süresi beş ile, hafta sonu ortalama ekran süresi ise iki ile çarpılıp elde edilen bu değerlerin toplamının yediye bölünmesi ile çocukların ortalama ekran süresi dakika cinsinden hesaplanmıştır.

Ebeveynin Teknolojiye Karşı Tutumu

Ebeveynlerin teknolojiye karşı tutumları, teknoloji kullanımına yönelik genel tutum ve çocukların teknoloji kullanımına yönelik tutum şeklinde iki başlık altında incelenmiştir. Ebeveynlerin teknolojiye yönelik genel tutumlarına dair toplam 7 madde bulunmaktadır, ebeveynler bu maddeleri 1 (*kesinlikle katılmıyorum*) ile 5 (*kesinlikle katılıyorum*) arasında puanlandırmıştır. Önceki araştırmalar örnek alınarak hazırlanan bu maddeler (örn., Sanders ve ark., 2016) ebeveynlerin akıllı telefon, tablet gibi teknolojik cihazların başkaları ile iletişimde kalmayı, yeni bilgi edinmeyi ve hayatı genel olarak ne kadar kolaylaştırdığını düşündükleri üzerinedir (örn., “Akıllı telefon, tablet gibi teknolojik cihazlar hayatımızı kolaylaştırmaktadır”). Ayrıca bu cihazların, insanların psikolojik ve fiziksel sağlığına ve sosyal ilişkilerine etkisi hakkında da maddeler bulunmaktadır (örn., “Akıllı telefon, tablet gibi teknolojik cihazlar hayatımızı karmaşık hale getirmektedir”).

Önceki çalışmalardan esinlenilerek (örn., Lauricella ve ark., 2015), ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına yönelik tutumları için de 12 madde oluşturulmuştur. Ebeveynlerden her bir maddeyi 1 (*kesinlikle katılmıyorum*) ile 5 (*kesinlikle katılıyorum*) arasında değerlendirmeleri istenmiştir. Bu maddeler, ebeveynlerin akıllı telefon, tablet ve televizyonların, çocukların dil, dikkat ve matematik becerilerini, yaratıcılıklarını, genel olarak davranışlarını ve uyku düzenini nasıl etkilediğini düşündüklerini anlamak için geliştirilmiştir [örn., “Çocuklar televizyon izleyerek kötü davranışları örnek alır”, “akıllı telefon ve tablet kullanmak çocukların dil becerilerini (sözcükleri ve harfleri öğrenmek gibi) geliştirir” gibi]. Her iki grupta da olumsuz ifadeler içeren sorular ters kodlanmıştır. Grup içi cevaplar toplanarak nihai iki puan elde edilmiştir. Yüksek puanlar, ebeveynlerin genel olarak teknoloji kullanımına ve çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumlarını ifade etmektedir. Maddelerin iç tutarlılık değerleri Cronbach alfa katsayısı üzerinden hesaplanmış ve ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik genel tutumlarını ölçen maddeler için .63; çocukların teknoloji kullanımına yönelik tutumlarını ölçen maddeler için ise .75 değerleri bulunmuştur.

Ebeveyn Ekran Süresi

Ebeveynlerin ekran karşısında geçirdikleri süre, daha önceki çalışmalara paralel bir şekilde (örn., Jago ve ark., 2014; Lauricella ve ark., 2015) hafta içi ve hafta sonu günlerde her bir teknolojik cihaz için (televizyon, akıllı telefon, tablet, oyun konsolu ve bilgisayar) uygun saat kategorilerini (hiç kullanmaz, 1-2 saat, 2-3 saat, 3-4 saat, 4-5 saat, 5-6 saat, 6 saat ve daha fazla) işaretleyerek bu cihazlar karşısında ortalama bir günde geçirdikleri zamanı belirtmeleri ile ölçülmüştür. Çocuk ekran süresinde olduğu gibi bu kategorilerin orta noktası alınarak ortalama bir puan elde edilmiştir. Hafta içi ortalama ekran süresi beş ile ve hafta sonu ortalama ekran süresi iki ile çarpılıp bu iki değerlerin toplamının yediye bölünmesi ile ortalama ekran süresi dakika cinsinden hesaplanmıştır.

Arka Plan Televizyon Sıklığı

Evlerde arka plan televizyon sıklığı daha önceki çalışmalara benzer şekilde ebeveynlere yöneltilen bir soru ile ölçülmüştür (örn., Medawar ve ark., 2023). Ebeveynler “evde biri varken kimse izlemese de televizyon açık olur” sorusunu 0 (*hiçbir zaman*) ile 4 (*her zaman*) arasında puanlandırmıştır. Yüksek puanlar, daha sık arka plan televizyona işaret etmektedir.

Zor Mizaç Algısı

Ebeveynlerin çocuklarının mizaçlarına dair algılarını ölçmek için Goodman (1997) tarafından geliştirilip Güvenir ve arkadaşları (2008) tarafından Türkçeye uyarlanan Güçler ve Güçlükler Anketi’nden faydalanılmıştır. Ebeveynlerden üç maddede çocuklarının rahatsızlık (“çevresinde olan bitenden kolayca rahatsız olur”), aktivite (“hareketlidir, çoğunlukla kıpırdanır”) ve dikkat dağınıklığı (“odaklanmakta zorluk çeker”) seviyelerini 0 (*hiçbir zaman*) ile 4 (*her zaman*) arasında puanlandırmaları istenmiştir. Ölçümün iç tutarlılık değeri, Cronbach alfa katsayısı üzerinden hesaplanmış ve .49 olarak bulunmuştur. Bu değer kabul edilebilir seviyede olmadığı için (Cronbach, 1951) çocuklarda zor mizacı temsil eden bu maddeler tek tek analize dahil edilmiştir. Bu maddelerdeki yüksek skorlar ebeveynlerin çocuklarını daha “zor” mizaçlı algıladığına işaret etmektedir.

Ebeveyn Stres Seviyesi

Anne-babaların yaşadıkları stresin pek çok sebepten kaynaklanabileceği göz önünde bulundurularak (Cronin ve ark., 2015) ebeveynlerden altı farklı alanda (aileye yeterince zaman ayıramamak, ebeveyn sorumlulukları, tüm işleri tamamlamak için yeterli zamanı bulamamak, eş, para, sağlık) algıladıkları stres seviyesini 0 (*hiç stresli değilim*) ile 3 (*çok stresliyim*) arasında derecelendirmeleri istenmiştir. Altı farklı maddeye verilen cevaplar toplanarak yüksek değerlerin yüksek stres seviyesine işaret ettiği genel stres seviye puanı elde edilmiştir. Ölçümün iç tutarlılık değeri Cronbach alfa katsayısı üzerinden hesaplanmış ve .68 olarak bulunmuştur.

Algılanan Sosyal Destek

Mevcut çalışma, farklı kaynaklardan gelen (örn., aile ya da arkadaş) sosyal desteğin çocuk ekran süresi ile ilişkisini incelemeyi hedeflemediğinden ve anketteki soru sayısını daha fazla artırmamak adına ebeveynlere algıladıkları sosyal destek ile ilgili sadece bir madde sunulmuş [“İş, aile gibi hayatımla ilgili meselelerde çevremden (aile, arkadaş, komşu) destek alırım”] ve bu maddeyi 0 (*hiçbir zaman*) ile 4 (*her zaman*) arasında puanlandırmaları istenmiştir. Yüksek puanlar, ebeveynlerin algıladıkları sosyal destek miktarının daha fazla olduğuna işaret etmektedir.

İşlem

Veriler, Eylül 2019 ve Mart 2020 tarihleri arasında Qualtrics çevrimiçi anket yazılımı aracılığıyla anonim bir şekilde toplanmıştır. Ankete altı yaşından küçük çocuğu bulunan ebeveynler davet edilmiştir. 0-6 yaş aralığında birden fazla çocuğu bulunan ebeveynlerden anketi en büyük çocukları için doldurmaları istenmiştir. Anketin tamamlanması yaklaşık 45 dakika sürmüştür. Anket çalışması, Kadir Has Üniversitesi Etik Kurulu (Belge no: 82741295-200-E.42865) tarafından onaylanmıştır.

Veri Analizi

Ebeveyn ve çocuk ekran süresi için ortalamadan en az ± 3 standart sapma uzaklığındaki değerler, uç değer olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda, ebeveyn ekran süresi için 12 katılımcı, çocuk ekran süresi için de 11 katılımcı veri setinden çıkarılmıştır. Değişkenlerin normal dağılıma uygun olmadığı Shapiro-Wilk testi

ile görülmüştür ($p < .05$), bu sebeple değişkenler arasındaki hipotezlere yönelik korelasyonlar, Kendall Tau korelasyon analizi ile incelenmiştir. Hipotezleri test eden korelasyon analizlerine ek olarak hiyerarşik doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Hiyerarşik regresyon analizi için üç blok oluşturulmuş; çocuk, ebeveyn ve ev ortamı ile ilgili değişkenler sırasıyla bu bloklara yerleştirilerek ekran süresindeki varyasyonu açıklama seviyeleri incelenmiştir.

Bulgular

Analizler kapsamında ilk olarak değişkenlerin betimsel istatistikleri incelenmiştir. İlgili sonuçlar **Tablo 2'**de sunulmuştur.

Tablo 2

Çalışmada Kullanılan Değişkenlere Ait Betimsel İstatistikler

Değişkenler	Puan Aralığı	Ortalama	Ortanca	Standart Sapma	Min.	Maks.
Çocuk günlük ekran süresi (saat)	-	2.1	1.7	1.8	0	8.5
Ebeveyn günlük ekran süresi (saat)	-	4.4	4.0	2.5	0.5	12.5
Ebeveynin teknoloji kullanımına yönelik genel olumlu tutumu	5-35	18.9	19.0	3.8	8.0	30.0
Ebeveynin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumu	5-60	23.6	24.0	6.6	11.0	44.0
Ebeveynlik stresi	0-3	1.5	1.6	0.6	0.1	3.0
Çocuk rahatsızlık	0-4	1.7	2.0	0.9	0	4.0
Çocuk aktivite	0-4	1.0	1.0	0.8	0	4.0
Çocuk dikkat dağınıklığı	0-4	1.0	1.0	0.9	0	4.0
Algılanan sosyal destek	0-4	2.0	2.0	1.1	0	4.0
Arka plan televizyon	0-4	0.8	0	1.2	0	4.0

Tablo 2'de her bir değişkenin ortalama, standart sapma ve minimum-maksimum değerleri raporlanmıştır. Çalışmanın ana değişkenlerinden ekran süresine bakıldığında çocukların ekran karşısında günlük ortalama 2.1 saat geçirdiği, ebeveynlerde ise bu sürenin 4.4 saat olduğu görülmektedir. Bu değişkenler için gözlenen standart sapma değerleri sırasıyla 1.8 ve 2.5'tir, yani bireysel farklılıkların yüksek olduğu gözlenmektedir.

Hipotezleri test etmek için yürütülen korelasyon analizi sonuçları hipotezlerin çoğunlukla desteklendiğine işaret etmektedir. İlgili bulgular **Tablo 3'**te sunulmuştur.

Tablo 3*Değişkenler Arasındaki İlişkilere Dair Kendall Tau Korelasyon Değerleri*

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. Çocuk ekran süresi	-	.26***	.19***	-.23***	-.19***	-.03	-.01	-.19***	.14***	.06*	.27***	.15***	.12***	.09**	.12***	.05	-.10***	.31***
2. Çocuk yaşı		-	.21***	-.03	.01	.12***	.05	-.001	.16***	-.04	.11***	-.05	.09*	-.03	.06	-.01	-.04	-.02
3. Kardeş varlığı			-	-.22***	-.14***	-.16***	-.01	-.08**	.78***	-.04	.08**	-.06	.08*	.03	-.08*	.03	-.08*	.10**
4. Anne eğitimi				-	.57***	.34***	.09*	.48***	-.20***	.06	-.09**	-.06*	-.09**	-.09*	-.01	-.02	.13***	-.21***
5. Baba eğitimi					-	.22***	.08*	.45***	-.15***	.03	-.06*	-.08*	-.04	-.05	.02	-.04	.13***	-.20***
6. Anne istihdamı						-	.15***	.29***	-.14***	-.01	-.01	-.12***	-.05	-.03	.05	.05	.10**	-.10**
7. Baba istihdamı							-	.19***	.02	-.003	-.02	-.01	.008	.03	-.01	-.03	.03	-.01*
8. Hane geliri								-	-.05	.09**	-.06	-.11***	-.09*	-.07	.004	-.07*	.14***	-.20***
9. Hane büyüklüğü									-	-.03	.08**	-.04	.04	.02	-.04	.06	-.04	.08*
10. Genel tutum†										-	.38***	.10***	-.08*	.004	-.04	-.04	-.01	.05
11. Çocuk tutumu††											-	.08**	.01	.05	.03	-.01	-.05	.21***
12. Ebeveyn ekran saati												-	.01	.09**	.05	.04	-.02	.21***
13. Çocuk rahatsızlık													-	.23***	.11**	.11**	-.04	.08*
14. Çocuk aktivite														-	.28***	.21***	.007	.08*
15. Çocuk dikkat															-	.20***	.05	.05
16. Ebeveynlik stresi																-	-.01	.05
17. Sosyal destek																	-	-.05
18. Arka plan TV																		-

Not. * $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. † Ebeveynin teknoloji kullanımına yönelik genel olumlu tutumu. †† Ebeveynin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumu.

Hane geliri ve anne-baba eğitim seviyesi azaldıkça çocuğun ekran süresinin arttığı görülmüştür. Böylece, birinci hipotez (H1a ve H1b) desteklenmiştir.

Ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik genel olumlu tutumunun ve ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumunun çocuğun ekran süresi ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuş ve ikinci hipotez (H2a ve H2b) desteklenmiştir.

Ebeveynleri tarafından rahatsızlık, aktivite ve dikkat dağınıklığı seviyeleri daha yüksek raporlanan çocukların ekran karşısında daha fazla vakit geçirdiği bulunmuştur. Böylelikle, üçüncü hipotez (H3) desteklenmiştir.

Ebeveynlerin algıladıkları stres ve çocuk ekran süresi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Bu bulgu, dördüncü hipotezin (H4) desteklenmediğini göstermektedir. Ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarı azaldıkça, çocukların ekran süresinin arttığı gözlemlenmiş ve beşinci hipotez (H5) desteklenmiştir.

Ayrıca, çocukların ekran süresinin; bir kardeşe sahip olmakla ve hane içerisinde yaşayan kişi sayısı ile olumlu yönde ilişkili olduğu görülmüştür ve ilgili hipotezler (H6 ve H7) desteklenmiştir. Ek olarak, ebeveyn ekran süresinin, arka plan televizyon sıklığının ve çocuk yaşının ekran süresiyle olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuştur.

Yürütülen regresyon analizi öncesinde veri setinin hiyerarşik doğrusal regresyon analizi için uygunluğu, gözlemler arasında çoklu bağlantı olup olmadığını değerlendiren Varyans Artış Faktörü (VIF) ve Tolerans değerleri ile test edilmiştir. VIF değerlerinin 1.05 ile 1.81 arasında ve Tolerans değerlerinin de .55 ile .96 arasında yer aldığı dolayısıyla veri setinde çoklu bağlantı sorunu olmadığı görülmüştür.

Hiyerarşik regresyon analizi için üç blok oluşturulmuştur. İlk bloğa çocuk ekran süresini belirleyebilecek çocuk ile ilgili değişkenler, yani yaş ve mizaç özellikleri yerleştirilmiştir. İkinci bloğa ebeveyn ile ilgili değişkenler, yani anne-baba eğitim seviyesi, ebeveynin teknoloji kullanımına yönelik genel olumlu tutumu ve ebeveynin çocuğun teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumu, ebeveyn ekran süresi ve ebeveyn tarafından algılanan sosyal destek miktarı girilmiştir. Son olarak, üçüncü blokta ev ortamı ile ilgili değişkenler, yani hane geliri, hane büyüklüğü ve arka plan televizyon sıklığı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4

Hiyerarşik Regresyon Bulguları

Değişkenler	B	Standart Hata	β	β için %95 Güven Aralığı		t	p
				LL	UL		
Blok 1							
Çocuk yaşı	.03	.00	.29	.21	.37	7,45	< .001
Çocuk rahatsızlık	.14	.08	.07	-.01	.15	1,78	.08
Çocuk aktivite	.25	.09	.11	.03	.20	2,71	.01
Çocuk dikkat	.21	.09	.10	.02	.18	2,44	.01
Blok 2							
Çocuk yaşı	.03	.00	.26	.19	.33	7.23	< .001
Çocuk rahatsızlık	.12	.07	.06	-.01	.13	1.75	.08
Çocuk aktivite	.12	.08	.06	-.02	.13	1.52	.13
Çocuk dikkat	.20	.08	.10	.02	.17	2.65	.01
Anne eğitimi	-.31	.09	-.16	-.24	-.07	-3.64	< .001
Baba eğitimi	-.17	.08	-.09	-.17	-.00	-2.04	.04
Genel tutum	-.01	.02	-.02	-.10	.06	-0.60	.55
Çocuk tutumu	.08	.01	.28	.20	.36	6.70	< .001
Ebeveyn ekran saati	.13	.03	.17	.10	.24	4.74	< .001
Sosyal destek	-.13	.06	-.08	-.14	-.01	-2.21	.03
Blok 3							
Çocuk yaşı	.03	.00	.26	.19	.33	7.63	< .001
Çocuk rahatsızlık	.09	.07	.04	-.02	.11	1.28	.20
Çocuk aktivite	.14	.08	.06	-.01	.13	1.76	.08
Çocuk dikkat	.19	.07	.09	.02	.16	2.58	.01
Anne eğitimi	-.18	.09	-.09	-.18	-.00	-2.09	.04
Baba eğitimi	-.08	.08	-.04	-.12	.04	-0.95	.34
Genel tutum	.01	.02	.01	-.06	.09	0.32	.75
Çocuk tutumu	.05	.01	.20	.12	.28	4.88	< .001
Ebeveyn ekran saati	.07	.03	.09	.02	.16	2.52	.01
Sosyal destek	-.11	.05	-.07	-.13	-.00	-2.02	.04
Hane geliri	-.17	.07	-.10	-.18	-.02	-2.40	.02

Değişkenler	B	Standart Hata	β	β için %95 Güven Aralığı		t	p
				LL	UL		
Hane büyüklüğü	.04	.08	.02	-.05	.09	0.54	.59
Arka plan TV	.44	.06	.27	.20	.34	7.61	< .001

Not. LL: Düşük güven aralığı; UL: Yüksek güven aralığı.

Çocukla ilgili değişkenlerin yordayıcı olarak kullanıldığı ilk modelin anlamlı olduğu, $F(4, 577) = 22.6$, $p < .001$ ve çocuk ekran süresine ilişkin varyansın %13.6'sını açıkladığı bulunmuştur. Çocuk yaşı ve ebeveynin çocuğun aktivite seviyesini ve dikkat dağınıklığını daha yüksek değerlendirmesinin çocuğun ekran süresi ile olumlu yönde ilişkili olduğu görülmüştür. İkinci adımda eklenen ebeveyn ile ilgili değişkenler modele %19.8'lik anlamlı bir varyans artışı ile katkıda bulunmuştur, $F(6, 571) = 28.2$, $p < .001$. Böylelikle, bu iki blok ortak bir şekilde çocuk ekran süresine ilişkin varyansın %33.4'ünü açıklamaktadır, $F(10, 571) = 28.6$, $p < .001$. Bu modelde, çocuk yaşı ve dikkat dağınıklığı halen anlamlı yordayıcılar iken, çocuğun ekran süresinin anne ve baba eğitim seviyesi ve ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarı ile düştüğü, ebeveynin çocuğun teknoloji kullanımına karşı olan olumlu tutumu ve ebeveyn ekran süresi ile arttığı gözlenmiştir. Son olarak, ev ortamı ile ilgili değişkenlerin eklendiği son model, %6.9'luk ek varyansı açıklamıştır, $F(3, 568) = 21.9$, $p < .001$. Üçüncü blok ile birlikte çocuk ekran süresine ilişkin açıklanan varyans %40.3'e yükselmektedir, $F(13, 568) = 29.5$, $p < .001$. Bu nihai modelde, çocuğun ekran süresinin çocuğun yaşı, ebeveyn tarafından algılanan dikkat dağınıklığı, ebeveynin çocuğun teknoloji kullanımına karşı olan olumlu tutumu, ebeveyn ekran süresi ve arka plan televizyon sıklığı ile arttığı gözlenmiştir. Ayrıca, çocuğun ekran süresinin artan sosyal destek algısı, hane geliri ve anne eğitim durumu ile birlikte düştüğü görülmüştür. Son modelde, çocuk ekran süresiyle pozitif yönde en güçlü ilişkiye sahip değişken arka plan televizyon sıklığıdır. Bunu sırasıyla çocuğun yaşı, ebeveynin çocuğun teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumu, ebeveyn tarafından algılanan dikkat dağınıklığı ve ebeveyn ekran süresi izlemektedir. Öte yandan, çocuk ekran süresiyle negatif yönde ilişkili değişkenler ise sırasıyla hane geliri, anne eğitim seviyesi ve algılanan sosyal destektir.

Tartışma

Mevcut çalışmanın amacı, ülkemizdeki okul öncesi çocukların ekran süresi ile ilişkili olabilecek çocuk, ebeveyn ve ev ortamı ile ilgili unsurları incelemek ve çocuk ekran süresi ile ebeveynin algıladığı sosyal destek arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Bu amaçlar doğrultusunda, çevrimiçi anket aracılığıyla farklı şehirleri, eğitim ve gelir gruplarını temsil eden ve altı yaşından küçük çocuğu bulunan ebeveynlerden veri toplanmıştır. Çalışmanın bulguları, genel olarak gelişmiş ülkelerde yürütülmüş araştırmalar ile tutarlıdır. Çocukların ekran süresinin anne-baba eğitim seviyesi ve hane geliri arttıkça düştüğü, çocuk yaşı ve ebeveyn tarafından algılanan dikkat dağınıklığı arttıkça ise yükseldiği görülmüştür. Ayrıca, çocukların ekran başında geçirdikleri sürenin ebeveynlerin ekran süresi, evdeki arka plan televizyon sıklığı ve ebeveynlerin çocukların teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumları ile olumlu yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Mevcut çalışmada, alanyazında ilk kez ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarı ile çocuk ekran süresi arasındaki ilişki incelenmiş ve algılanan sosyal destek miktarı arttıkça çocuk ekran süresinin düştüğü görülmüştür. Türkiye örnekleminde bulgular sunan mevcut çalışma, önceki araştırmaların yürütüldüğü gelişmiş ülkelere farklı bir popülasyonda çocuk ekran süresini inceleme fırsatı sunmaktadır. Geçmiş çalışmaların bulguları ile büyük ölçüde paralellik gösteren bu sonuçlar, çocuk ekran süresini belirleyebilecek unsurların kültürler arası genelleştirilebileceğine işaret etmektedir.

Araştırmanın amaçları arasında ebeveynin algıladığı sosyal destek miktarı ile çocuk ekran süresi arasındaki ilişkiyi incelemek bulunmaktadır. Çocuk bakımının sadece anneye ve babaya bağlı ve okul öncesi eğitimin yaygın olduğu gelişmiş ülkelerin aksine (Ataca ve ark., 2005), ülkemizde yakın akrabaların ev işlerine

ve çocuk yetiştirmeye katkıda bulunduğu işlevsel olarak geniş aile yapısı yaygındır (Kağıtçıbaşı, 2007; Şen ve ark., 2014). Bu aile yapısının yaygınlığı ve bireyler arasındaki güçlü toplumsal bağlar sebebiyle (Georgas ve ark., 2001; Sunar ve Fişek, 2005; Şen ve ark., 2014) sosyal destek algısının çocuk ekran kullanımındaki rolünü Türkiye örnekleminde incelemek önemlidir. Çevresinden daha fazla sosyal destek aldığını düşünen ebeveynlerin çocuklarının ekran kullanım sürelerinin daha düşük olacağı hipotezi, ilk kez mevcut çalışma tarafından incelenmiştir. Bulgular, beklentileri doğrulayarak çocukların ekran süresi ile ilişkili olabilecek yeni bir değişkeni alanyazına kazandırmıştır. Ebeveynlerin algıladıkları sosyal destek, yalnızca düşük ebeveyn stres seviyesi ve psikolojik sağlık ile ilişkilendirilmekle kalmayıp (Gao ve ark., 2014; Linder ve ark., 2020; McConnell ve ark., 2011; Taylor ve ark., 2015), aynı zamanda ebeveynlerin çocuklarına yönelik duyarlılıklarını artıran bir unsur olarak da görülebilir. Bu bağlamda, çevresinden daha fazla sosyal destek aldığını düşünen ebeveynlerin, çocuklarının ekran kullanım sürelerini düzenleme konusunda daha bilinçli ve hassas olabileceği varsayılabilir. Sosyal desteğin bu alandaki düzenleyici rolü, ebeveynlere yönelik müdahale programlarında önemli bir odak noktası olabilir. Özellikle geniş aile yapılarının yaygın olduğu toplumlarda, ebeveynlerin sosyal destek ağlarının güçlendirilmesi, çocukların ekran sürelerini sınırlandırma ve onlara sağlıklı dijital alışkanlıklar kazandırma süreçlerinde kritik bir rol oynayabilir. Bu nedenle, gelecekte yapılacak çalışmalarla, sosyal desteğin niteliğinin ve ekran süresi üzerindeki etkisinin farklı bağlamlarda ve büyük örneklemelerle incelenmesi önemlidir.

Sosyoekonomik seviyenin göstergesi olarak değerlendirilen hane geliri ve anne-baba eğitim seviyesi (Berzofsky ve ark., 2014) ile çocuk ekran süresi arasındaki ilişki önceki çalışmalarda sıklıkla incelenmiştir. Bu araştırmaların büyük bir kısmı, hane geliri ve çocukların ekran süresi arasında olumsuz yönde bir ilişki raporlamıştır (örn., Tandon ve ark., 2012; Wu ve ark., 2014) ancak aksi yönde bir ilişki raporlayan (Carson ve Kuzik, 2017) veya anlamlı bir ilişki bulmayan (Lee ve ark., 2021) çalışmalar da mevcuttur. Mevcut çalışmanın bulguları, hane geliri ve çocukların ekran süresi arasında olumsuz yönde bir ilişki raporlayan çalışmaları desteklemektedir. Yüksek hane gelirine sahip ebeveynlerin çoğunlukla yüksek eğitime sahip ebeveynler olabileceği ve yüksek eğitime sahip ebeveynlerin çocuk ekran kullanımını düzenlemek için daha fazla kural koyduğu (Livingstone ve ark., 2015) göz önünde bulundurulduğunda, hane geliri ve çocukların ekran süresi arasındaki olumsuz ilişki anlaşılabilir. Mevcut çalışmada, daha yüksek eğitim seviyesine sahip ebeveynlerin çocuklarının ekran kullanımını düzenleme konusunda daha dikkatli olabileceğini destekleyen şekilde ve önceki araştırmalara benzer biçimde (Atkin ve ark., 2014; Cillero ve Jago, 2010; Pons ve ark., 2020) anne ve baba eğitimi arttıkça çocukların ekran süresinin azaldığı görülmüştür.

Mevcut araştırmada ebeveynlerin teknolojiye ve çocuklarının teknoloji kullanımına karşı olumlu tutumları ile çocukların ekran süresi arasında olumlu yönde bir ilişki gözlenmesi geçmiş araştırmalarla paraleldir. Geçmiş araştırmalarda, ekran kullanımının çocuklarda öğrenmeyi geliştireceğini ve olumlu sosyal davranışları artıracaklarını belirten ebeveynlerin çocuklarının ekranları daha uzun süre kullanma eğiliminde olduğu raporlanmıştır (Vaala ve ark., 2013). Ayrıca, doğumdan önce, çocukları teskin etmek veya oyalamak için ekran kullanımının iyi bir yol olduğunu bildiren annelerin bebeklerinin iki yaşındayken ekranlar ile daha fazla vakit geçirdiği görülmüştür (Coyne ve ark., 2020). Çocukların bilişsel, duygusal ve fiziksel gelişimi için ekranların olumlu bir etkiye sahip olduğunu düşünen yetişkinlerin ekran kullanımı konusunda çocukları daha fazla teşvik edecekleri ve çocukların ekran kullanımı için herhangi bir sınır koymayacakları söylenebilir.

Çocukların ekran süresiyle ilişkili unsurları inceleyen çalışmaların sıklıkla odaklandığı değişkenlerden biri, ebeveynlerin ekran kullanım süresidir (Paudel ve ark., 2017). Çalışmaların büyük bir kısmında, ebeveyn ekran süresi ve çocuk ekran süresi arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur (örn., Connell ve ark., 2015; Pempek ve McDaniel, 2016; Rai ve ark., 2022; Sigmund ve ark., 2016). Doğumdan önce anne adayları davranışlarını, doğumdan sonra da bebeklerin ekran kullanımını inceleyen bir araştırmada, bebeklerin ekran kullanımının en güçlü yordayıcısının anne adaylarının ekran kullanımı olduğu belirtilmiştir (Coyne

ve ark., 2020). Bu çalışmalara benzer şekilde, mevcut çalışmanın bulgularıyla ebeveynlerde uzun ekran süresinin, çocuklarda uzun ekran süresi ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Küçük çocukların ebeveynlerini model olarak gördüğü düşünüldüğünde bu sonuçların şaşırtıcı olmadığı düşünülmektedir. Ebeveynleri model almanın, çocuklarda sağlıklı besin tüketmek gibi olumlu davranışların artmasında etkili bir yöntem olduğu görülmüştür (Brown ve Ogden, 2004; Draxten ve ark., 2014). Bu bulgulara dayanarak küçük çocukların ekran kullanımını azaltmanın bir yolunun ebeveynlerin kendi ekran kullanımlarını sınırlandırmaları olduğu önerilebilir.

Diğer bir yandan, uzun ekran süresine sahip ebeveynlerin bireysel özellikleri de ebeveyn ekran süresi ve çocuk ekran süresi arasındaki ilişkiyi açıklayabilir. Örneğin, düşük sosyoekonomik seviyeden gelen, teknolojiye karşı olumlu tutuma sahip veya depresyon ve stres seviyesi yüksek olan ebeveynlerin ekran karşısında daha uzun süre vakit geçirdiği ve bu ebeveynlerin aynı zamanda çocuklarının ekran kullanımına karşı daha destekleyici, hoşgörülü veya kayıtsız olabileceği bilinmektedir (De Decker ve ark., 2012; Pila ve ark., 2021; Radesky ve ark., 2016). Teknoloji kullanımına karşı olumlu bir tutuma sahip olan ve ekranlarla uzun vakit geçiren ebeveynlerin evinde kimse izlemese dahi televizyonun açık bulunma süresinin yüksek olması da beklenebilir. Bu ebeveynlerin çocukları, uzun süre açık kalan televizyonları izleyerek ekranlar ile daha fazla vakit geçirebilir. Beklentilerle ve geçmiş çalışmalarla tutarlı bir şekilde (Pons ve ark., 2020), mevcut çalışmada evdeki arka plan televizyon sıklığı ile çocukların ekran süresi arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur.

Önceki çalışmalarda, ebeveynlerin bir işi yapmaları gerektiğinde çocuklarını oyalamak veya çocukları ağıladığında onları sakinleştirmek için ekranları bir baş etme yöntemi olarak kullandıkları gösterilmiştir (Chassiakos ve ark., 2016). Ayrıca, bebek ve küçük çocuklarda zor mizaç ve düşük öz düzenleme becerileri ile fazla ekran kullanımı arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuştur (Radesky ve ark., 2014; Sugawara ve ark., 2015; Thompson ve ark., 2013). Benzer şekilde, mevcut araştırmada, ebeveynleri tarafından dikkat dağınıklığı daha yüksek olarak değerlendirilen çocukların ekranlar ile daha fazla zaman geçirdikleri görülmüştür.

Ebeveynlerin stres seviyesi ve çocukların ekran süresinin olumlu yönde ilişkili olacağına dair hipotez desteklenmemiştir. Bu bulgu, anne-babalardaki genel stres seviyesi ve ebeveynlik stresi ile çocukların ekran süresi arasında olumlu bir ilişki raporlayan önceki araştırmalar (Parks ve ark., 2016; Seguin ve ark., 2021) ile çelişmektedir. Ankete katılan ebeveynlerin stres seviyelerinin genel olarak düşük olması ve ebeveynlerin stres seviyesinin geçerliliği ve güvenilirliği gösterilmiş bir ölçek ile değerlendirilmemesi, geçmiş araştırmalarla tutarsız bulguları açıklayabilir. Bunun yanında, mevcut çalışmada ebeveynlerin genel stres seviyesi ve ebeveynlik stresi ile ilişkili olduğu bulunan hane büyüklüğü ve çocuk sayısı (Farkas ve Valdés, 2010; Hong ve Liu, 2021; Taylor ve ark., 2007) arttıkça çocuğun ekran süresinin de arttığı görülmüştür. Gelecek araştırmalarda, ev içerisinde yaşayan kişi sayısı ve çocuk ekran süresi arasındaki ilişkide ebeveyn stresinin aracı rolünün geçerliliği sağlanmış ve stresi ayrıntılı bir şekilde değerlendiren bir ölçek ile incelenmesi önerilebilir. Bunlara ek olarak, bir kardeşe sahip olma ve çocukların ekran süresi arasında gözlenmiş olan olumlu yöndeki ilişki, büyük çocukların ekranlar ile daha fazla zaman geçirmesi ve küçük çocukların büyük kardeşlerine eşlik etmesinden kaynaklanabilir.

Önceki çalışmalara benzer şekilde, çocuğun yaşı ile günlük ortalama ekran süresi arasında olumlu yönde bir ilişki gözlenmiştir (Carson ve Kuzik, 2017; Lauricella ve ark., 2015; Pempek ve McDaniel, 2016; Pyper ve ark., 2016; Wu ve ark., 2014). Yaş ile birlikte çocukların ekran tabanlı teknolojik cihazlara erişiminin, bu cihazlara sahip olma oranının ve bu cihazları kullanma yetkinliklerinin arttığı bilinmektedir (Nikken ve Schols, 2015; Rideout, 2013). Diğer bir taraftan, ebeveynler küçük çocukları için ekran süresiyle ilgili daha fazla kural koyma eğiliminde olduklarını ve büyük çocukları için ekran kullanımını denetlemenin daha zor olduğunu bildirmiştir (Ofcom, 2016; Warren, 2005). Bir bütün olarak, ekranlara ulaşımın kolaylığı, ekranları kullanırken

bir yetişkine bağlı kalmamak ve ekran kullanımında ebeveyn kontrolünün düşüklüğü, daha büyük çocukların daha uzun ekran süresine sahip olmasını açıklayabilir.

Son olarak, ebeveynlerin çalışma durumu, eğitim seviyelerine bağlı olarak değişebileceği gibi ebeveynlerin stres seviyesini ve çocuklarıyla geçirdikleri zamanı belirleyebilecek önemli unsurlardan biridir. Derleme çalışmalarında ebeveynlerin çalışma durumunun çocukların ekran süresi ile ilişkisinin nadiren çalışıldığı bildirilmiştir (örn., Paudel ve ark., 2017). Ebeveyn çalışma durumuna odaklanan araştırmalar arasında bir işte çalışmayan ebeveynlerin çocuklarının, çalışan ebeveynlerin çocuklarına kıyasla ekran karşısında daha fazla zaman geçirdiğini gösteren araştırmalar bulunmaktadır (Mansor ve ark., 2021; Wu ve ark., 2014). Ancak, bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki raporlamayan çalışmalar da mevcuttur (örn., Kourlaba ve ark., 2009; Thompson ve ark., 2013). Mevcut araştırmanın bulguları, ebeveyn çalışma durumu ve çocuk ekran süresi arasında anlamlı bir ilişkiye işaret etmemektedir. Ebeveynlerin çalışma durumunu belirleyen unsurların çeşitliliği ve çalışma şartlarının değişkenliği bu farklı sonuçları açıklayabilir.

Çocuk ekran süresini anlamada hangi gruptaki değişkenlerin görece olarak daha güçlü olduğu hiyerarşik regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar, çocuk ekran süresini belirleyebilecek faktörlerin yalnızca tekil düzeyde değil, birbiriyle etkileşimli ve kaynak temelli olarak ele alınmasının önemine işaret etmektedir. Bulgular, çocuğun ekran süresi üzerindeki etkilerin çok boyutlu olduğunu ve çocuk, ebeveyn ve ev ortamı kaynaklı faktörlerin her birinin katkısının ayırt edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir. Özellikle çocuğun bireysel özellikleri ve ebeveynin tutum/davranışları ekran süresi üzerinde önemli rol oynamaktadır. Buna karşılık, ev ortamına ilişkin faktörlerin daha sınırlı ancak anlamlı katkılar sunduğu görülmektedir. Nihai modelde, ekran süresiyle en güçlü ilişkiye sahip değişkenin ev ortamına ait bir unsur olan arka plan televizyon sıklığı olması, ekran kullanımında çevresel uyaranların belirleyici rolünü vurgulamaktadır. Bununla birlikte, çocuk yaşı ve ebeveynin teknolojiye yönelik olumlu tutumları gibi bireysel faktörlerin de güçlü yordayıcılar arasında yer alması, ekran süresinin yalnızca dışsal koşullarla değil, aynı zamanda ebeveyn ve çocuk özellikleriyle şekillendiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, ekran süresinin çok boyutlu doğasına dikkat çekerken, müdahale programlarının yalnızca çocuklara değil, aynı zamanda ebeveyn tutumlarına ve ev içi ekran alışkanlıklarına da odaklanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bazı güçlü yanları ve sınırlılıkları bulunmaktadır. Çalışmanın güçlü yönlerinden biri Türkiye'nin birçok farklı kentinden katılımcının yer aldığı geniş bir örneklem grubunu içermesidir. Ancak, örneklemin eğitim ve gelir açısından yeterince temsili olmadığı da ifade edilmelidir. Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı halen oldukça düşük iken (%35, TÜİK, 2022b), bu değer üç yaşından küçük çocuğu olan kadınlar için yalnızca %15'tir (TÜİK, 2022a). Kadınların eğitim durumuna bakıldığında, en az üniversite mezunu olanların oranının %22 olduğu görülmektedir (TÜİK, 2022a). Çalışmaya katılan annelerin hem eğitim seviyeleri (%76 en az üniversite mezunu) hem de işgücüne katılım oranları (%52) toplum ortalamasının üzerinde görünmektedir. Örneklemin temsili gücünün düşük olması, bulguların yalnızca belirli eğitim ve gelir seviyesindeki ailelere genellenebileceğine işaret etmektedir. Katılımcılara özellikle sosyal medya aracılığıyla ulaşıldığı, dolayısıyla belli platformlara erişimi olan veya halihazırda ekranlar ile daha fazla vakit geçiren ebeveynlere daha fazla ulaşılmış olma ihtimali de akılda tutulmalıdır. Ayrıca, çalışmada hem annelerden hem de babalardan veri toplanması hedeflenmiştir; ancak babaların katılım oranı oldukça düşük olup yalnızca %10 seviyesinde kalmıştır. Çocukların teknoloji kullanımını denetleme konusunda anneler ve babalar arasında farklar olduğunu ortaya koyan çalışmalar (örn., Oğuz ve Kutluca, 2020) göz önünde bulundurulduğunda, babaların daha geniş bir örneklemle temsil edildiği araştırmaların bu alana daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın sınırlılıklarından bir diğeri ise çocukların ekran süresinin yalnızca anne-baba raporu ile ölçülmüş olmasıdır. Alanyazındaki birçok çalışmada çocukların ekran süresi ebeveyn raporu ile ölçülüyor olsa da bu ölçüm yönteminin geçerliliği son yıllarda tartışılmaya başlanmıştır (Barr ve ark., 2020). Anne-babaların çocuklarının ekran sürelerini olduğundan az veya daha fazla raporlayabildikleri

görülmüştür (Radesky ve ark., 2020). Bu sebeple, daha küçük örneklemelerle de olsa gelecek çalışmaların ekran kullanım sürelerini ebeveyn günlüğü yöntemiyle veya mobil cihazlara yüklenebilecek uygulamalar ile ölçmesi önerilebilir. Son olarak, çalışmada raporlanan korelasyon değerlerinin güçlü olmamasının çocukların ekran süresini açıklayabilecek çok sayıda farklı değişkenin bulunmasından kaynaklandığı söylenebilir. Bununla birlikte, çalışmanın tüm değişkenlerinin yordayıcı olarak kullanıldığı hiyerarşik regresyon modelinde çocuk ekran süresine ilişkin açıklanan varyansın %40.3 olması çalışmada ele alınan değişkenlerin önemine işaret etmektedir. Kreş, anaokulu veya herhangi bir okul öncesi eğitim veren bir kuruma gitmenin çocukların ev içerisinde ve ebeveynleri ile birlikte geçirdikleri zamanı büyük ölçüde etkileyebileceği göz önünde bulundurularak gelecek araştırmalarda okulda geçirilen zaman, ebeveyn stresi ve çocuk ekran süresi arasındaki ilişkiler incelenebilir.

Sonuç olarak, okul öncesi çocuklarının ekran süresi ile ilişkilendirilebilecek çocuk, ebeveyn ve ev ortamı ile ilgili farklı unsurları inceleyen bu çalışma, çocuklarda uzun ekran sürelerinin önüne geçebilmek için ebeveynlerin ekran süresini azaltmanın, ev içerisinde kimse izlemiyorken televizyonu kapatmanın ve ebeveynlerin çevrelerinden sosyal destek almasının önemli olduğuna işaret etmektedir.

Etik Kurul Onayı
Bilgilendirilmiş Onam
Hakem Değerlendirmesi
Yazar Katkısı

Kadir Has Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 02/10/2019 tarihinde onay alınmıştır.
Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan gönüllü olur alınmıştır.
Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması
Finansal Destek

Fikir – B.A.U., D.K., M.N.A.; Tasarım – B.A.U., D.K., M.N.A.; Veri Toplama – B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Veri Analizi/Yorumlama – B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Yazım – B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Eleştirel İnceleme – B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Son onay ve sorumluluk – B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.
Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemiştir.
Bu çalışma için finansal destek alınmamıştır.

Ethics Committee Approval
Informed Consent
Peer Review
Author Contributions

Ethical approval was obtained from the Kadir Has University Ethics Committee on October 02, 2019.
Informed consent was obtained from all participants for the study.
Externally peer-reviewed.
Conception/Design of Study- B.A.U., D.K., M.N.A.; Data Acquisition- B.A.U., D.K., M.N.A.; Data Analysis/ Interpretation- B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Drafting Manuscript- B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Critical Revision of Manuscript- B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.; Final Approval and Accountability- B.A.U., D.K., M.N.A., N.K., E.Y.

Conflict of Interest
Grant Support

The authors have no conflict of interest to declare.
The authors declare that this study has received no financial support.

Yazar Bilgileri
Author Details

Dilara Keşşafoglu (MA)

¹ Koç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
 0000-0002-7356-0733 dkessafoglu20@ku.edu.tr

Merve Nur Altundal (MA)

² Özyeğin Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
 0000-0001-8043-4746

Nursena Koç (Doktora Öğrencisi)

³ Kadir Has Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye İstanbul Medipol Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
 0009-0006-9808-9948

Ezgi Yıldız (Doktora Öğrencisi)

⁴ Boğaziçi Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
 0000-0001-5140-0889

Berna A. Uzundağ (Doktor Öğretim Üyesi)

⁵ Kadir Has Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

0000-0003-1192-691X

Kaynakça | References

- Abidin, R. R. (1992). The determinants of parenting behavior. *Journal of Clinical Child Psychology*, 21(4), 407-412. https://doi.org/10.1207/s15374424jccp2104_12
- American Academy of Pediatrics. (2016). Media and young minds. *Pediatrics*, 138(5), e20162591. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-2591>
- Anand, V., Downs, S. M., Bauer, N. S. ve Carroll, A. E. (2014). Prevalence of infant television viewing and maternal depression symptoms. *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics*, 35(3), 216-224. [10.1097/DBP.0000000000000035](https://doi.org/10.1097/DBP.0000000000000035)
- Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV). (2017). İlk 6 yıl bilgi notu. <https://www.acev.org/wp-content/uploads/2017/11/ilk6YilBilgiNotu.pdf>
- Ataca, B., Kagıtcıbası, C. ve Diri, A. (2005). The Turkish family and the value of children: Trends over time. G. Trommsdorff ve B. Nauck (Ed.), *The value of children in cross-cultural perspective: Case studies from eight societies* içinde (s. 91-119). Pabst Science.
- Atkin, A. J., Sharp, S. J., Corder, K. ve van Sluijs, E. M. (2014). International children's accelerometry database C. Prevalence and correlates of screen time in youth: An international perspective. *American Journal Preventive Medicine*, 47(6), 803-807. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2014.07.043>
- Azak, S. ve Raeder, S. (2013). Trajectories of parenting behavior and maternal depression. *Infant Behavior and Development*, 36(3), 391-402. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2013.03.004>
- Bank, A. M., Barr, R., Calvert, S. L., Parrott, W. G., McDonough, S. C. ve Rosenblum, K. (2012). Maternal depression and family media use: A questionnaire and diary analysis. *Journal of Child and Family Studies*, 21, 208-216. <https://doi.org/10.1007/s10826-011-9464-1>
- Barr, R., Kirkorian, H., Radesky, J., Coyne, S., Nichols, D., Blanchfield, O., Flynn, R., Lytle, S., Mayer, A., McHarg, G., Stout, A., Stockdale, L., Manganello, J., Piotrowski, J., Durnez, J., Rakkar, J., Tomopoulos, S., Kearney, K., Wartella, E., ... Fitzpatrick, C. (2020). Beyond screen time: A synergistic approach to a more comprehensive assessment of family media exposure during early childhood. *Frontiers in Psychology*, 11, 1283. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01283>
- Baydar, N., Küntay, A. C., Yağmurlu, B., Aydemir, N., Çankaya, D., Göksen, F. ve Cemalcılar, Z. (2014). "It takes a village" to support the vocabulary development of children with multiple risk factors. *Developmental Psychology*, 50(4), 1014. <https://doi.org/10.1037/a0034785>
- Berzofsky, M., Smiley-McDonald, H., Moore, A. ve Krebs, C. (2014). Measuring socioeconomic status (SES) in the NCVS: Background, options, and recommendations. *Bureau of Justice Statistics US Department of Justice*, 1-59.
- Bonds, D. D., Gondoli, D. M., Sturge-Apple, M. L. ve Salem, L. N. (2002). Parenting stress as a mediator of the relation between parenting support and optimal parenting. *Parenting: Science and Practice*, 2(4), 409-435. https://doi.org/10.1207/S15327922PAR0204_04
- Brown, R. ve Ogden, J. (2004). Children's eating attitudes and behaviour: A study of the modelling and control theories of parental influence. *Health Education Research*, 19(3), 261-271. <https://doi.org/10.1093/her/cyg040>
- Burdette, H. L. ve Whitaker, R. C. (2005). A national study of neighborhood safety, outdoor play, television viewing, and obesity in preschool children. *Pediatrics*, 116(3), 657-662. <https://doi.org/10.1542/peds.2004-2443>
- Canadian Paediatric Society. (2017). Screen time and young children: Promoting health and development in a digital world. *Paediatrics & Child Health*, 22(8), 461-468. <https://doi.org/10.1093/pch/pxx123>
- Carson, V. ve Kuzik, N. (2017). Demographic correlates of screen time and objectively measured sedentary time and physical activity among toddlers: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 17(1), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4125-y>
- Carson, V., Rosu, A. ve Janssen, I. (2014). A cross-sectional study of the environment, physical activity, and screen time among young children and their parents. *BMC Public Health*, 14, 1-9. <https://doi.org/10.1186/1471-2458-14-61>
- Cerniglia, L., Cimino, S. ve Ammaniti, M. (2021). What are the effects of screen time on emotion regulation and academic achievements? A three-wave longitudinal study on children from 4 to 8 years of age. *Journal of Early Childhood Research*, 19(2), 145-160. <https://doi.org/10.1177/1476718X20969846>
- Chassiakos, Y. L., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M. A. ve Cross, C. (2016). Children and adolescents and digital media. *Pediatrics*, 138(5), Article e20162593. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-2593>
- Cillero, I. H. ve Jago, R. (2010). Systematic review of correlates of screen-viewing among young children. *Preventive Medicine*, 51(1), 3-10. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2010.04.012>

- Cliff, D. P., Howard, S. J., Radesky, J. S., McNeill, J. ve Vella, S. A. (2018). Early childhood media exposure and self-regulation: Bidirectional longitudinal associations. *Academic Pediatrics*, 18(7), 813–819. <https://doi.org/10.1016/j.acap.2018.04.012>
- Connell, S. L., Lauricella, A. R. ve Wartella, E. (2015). Parental co-use of media technology with their young children in the USA. *Journal of Children and Media*, 9(1), 5-21. <https://doi.org/10.1080/17482798.2015.997440>
- Connors, N. A., Tripathi, S. P., Clubb, R. ve Bradley, R. H. (2007). Maternal characteristics associated with television viewing habits of low-income preschool children. *Journal of Child and Family Studies*, 16, 415-425. <https://doi.org/10.1007/s10826-006-9095-0>
- Coyne, S. M., Holmgren, H. G., Keenan-Kroff, S. L., Petersen, S. ve Stockdale, L. (2020). Prenatal predictors of media use during infancy. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 23(6), 377-383. <https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0477>
- Coyne, S. M., Shawcroft, J., Gale, M., Gentile, D. A., Etherington, J. T., Holmgren, H. ve Stockdale, L. (2021). Tantrums, toddlers and technology: Temperament, media emotion regulation, and problematic media use in early childhood. *Computers in Human Behavior*, 120, 106762. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106762>
- Crnic, K. A., Greenberg, M. T., Ragozin, A. S., Robinson, N. M. ve Basham, R. B. (1983). Effects of stress and social support on mothers and premature and full-term infants. *Child Development*, 209-217. <https://doi.org/10.2307/1129878>
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
- Cronin, S., Becher, E., Christians, K. S. ve Debb, S. (2015). *Parents and stress: Understanding experiences, context, and responses*. University of Minnesota Extension, Children, Youth and Family Consortium.
- Çelik, E., Özer, Z. Y. ve Özcan, S. (2021). Okul öncesi çocukların ekran kullanım sürelerinin ebeveyn ekran kullanım alışkanlıkları ve aile işlevleri ile ilişkisi. *Cukurova Medical Journal*, 46(1), 343-351. [10.17826/cumj.780582](https://doi.org/10.17826/cumj.780582)
- De Decker, E., De Craemer, M., De Bourdeaudhuij, I., Wijndaele, K., Duvinage, K., Koletzko, B., Grammatikaki, E., Iotova, V., Usheva, N., Fernández-Alvira, J. M., Zych, K., Manios, Y. ve Cardon, G. (2012). Influencing factors of screen time in preschool children: An exploration of parents' perceptions through focus groups in six European countries. *Obesity Reviews*, 13, 75-84. <https://doi.org/10.1111/j.1467-789X.2011.00941.x>
- Domoff, S. E., Miller, A. L., Khalatbari, N., Pesch, M. H., Harrison, K., Rosenblum, K. ve Lumeng, J. C. (2017). Maternal beliefs about television and parental mediation in a low-income United States sample. *Journal of Children and Media*, 11(3), 278-294. <https://doi.org/10.1080/17482798.2017.1339102>
- Draxten, M., Fulkerson, J. A., Friend, S., Flattum, C. F. ve Schow, R. (2014). Parental role modeling of fruits and vegetables at meals and snacks is associated with children's adequate consumption. *Appetite*, 78, 1-7. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2014.02.017>
- Duch, H., Fisher, E. M., Ensari, I. ve Harrington, A. (2013). Screen time use in children under 3 years old: A systematic review of correlates. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 10, 102. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-102>
- Dynia, J. M., Dore, R. A., Bates, R. A. ve Justice, L. M. (2021). Media exposure and language for toddlers from low-income homes. *Infant Behavior and Development*, 63, 101542. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101542>
- Farkas, C. ve Valdés, N. (2010). Maternal stress and perceptions of self-efficacy in socioeconomically disadvantaged mothers: An explicative model. *Infant Behavior and Development*, 33(4), 654-662. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2010.09.001>
- Gao, L. L., Sun, K. ve Chan, S. W. C. (2014). Social support and parenting self-efficacy among Chinese women in the perinatal period. *Midwifery*, 30(5), 532-538. <https://doi.org/10.1016/j.midw.2013.06.007>
- Gebremariam, M. K., Altenburg, T. M., Lakerveld, J., Andersen, L. F., Stronks, K., Chinapaw, M. J. ve Lien, N. (2015). Associations between socioeconomic position and correlates of sedentary behaviour among youth: A systematic review. *Obesity Reviews*, 16(11), 988-1000. <https://doi.org/10.1111/obr.12314>
- Georgas, J., Mylonas, K., Bafti, T., Poortinga, Y. H., Christakopoulou, S., Kagitçibaşı, C., Kwak, K., Ataca, B., Berry, J. W., Orung, S., Sunar, D., Charalambous, N., Goodwin, R., Wang, W.-Z., Angleitner, A., Stepanikova, I., Pick, S., Givaudan, M., Zhuravliova-Gionis, I., ... Kocic, Y. (2001). Functional relationships in the nuclear and extended family: A 16-culture study. *International Journal of Psychology*, 36(5), 289-300. <https://doi.org/10.1080/00207590143000045>
- Goodman, R. (1997). The Strengths and Difficulties Questionnaire: A research note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 38(5), 581-586. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1997.tb01545.x>
- Gordon-Hacker, A. ve Gueron-Sela, N. (2020). Maternal use of media to regulate child distress: A double-edged sword? Longitudinal links to toddlers' negative emotionality. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 23(6), 400-405. <https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0487>
- Güroğlu, İ. (2010). *Can the support networks help mothers with high levels of depressive symptoms?* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Koç Üniversitesi.
- Güvenir, T., Özbek, A., Baykara, B., Arkar, H., Şentürk, B. ve İncekaş, S. (2008). Güçler ve Güçlükler Anketinin Türkçe uyarlamasının psikometrik özellikleri. *Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 15(2), 65-74.

- Holmgren, H. G., Stockdale, L., Gale, M. ve Coyne, S. M. (2022). Parent and child problematic media use: The role of maternal postpartum depression and dysfunctional parent-child interactions in young children. *Computers in Human Behavior*, 133, 107293. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107293>
- Hong, X. ve Liu, Q. (2021). Parenting stress, social support and parenting self-efficacy in Chinese families: Does the number of children matter? *Early Child Development and Care*, 191(14), 2269-2280. <https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1702036>
- Jago, R., Thompson, J. L., Sebire, S. J., Wood, L., Pool, L., Zahra, J. ve Lawlor, D. A. (2014). Cross-sectional associations between the screen-time of parents and young children: Differences by parent and child gender and day of the week. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-11-54>
- Kabali, H. K., Irigoyen, M. M., Nunez-Davis, R., Budacki, J. G., Mohanty, S. H., Leister, K. P. ve Bonner Jr, R. L. (2015). Exposure and use of mobile media devices by young children. *Pediatrics*, 136(6), 1044-1050. <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2151>
- Kadan, G. ve Aral, N. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının medya kullanım düzeylerinin incelenmesi. *International Journal of Multi-disciplinary Studies and Innovative Technologies*, 2(2), 51-55.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2007). *Family, self, and human development across cultures: Theories and applications*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers. <https://doi.org/10.4324/9780203937068>
- Konca, A. S. (2022). Digital technology usage of young children: Screen time and families. *Early Childhood Education Journal*, 50(7), 1097-1108. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01245-7>
- Kourlaba, G., Kondaki, K., Liargikovinos, T. ve Manios, Y. (2009). Factors associated with television viewing time in toddlers and preschoolers in Greece: The GENESIS study. *Journal of Public Health*, 31(2), 222-230. <https://doi.org/10.1093/pubmed/fdp011>
- Koyuncuoğlu, D. (2022). 4-6 yaş çocukların ekran kullanım alışkanlıkları ile öz düzenleme becerileri arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. KTO Karatay Üniversitesi.
- Krogh, M. T., Egmoose, I., Stuart, A. C., Madsen, E. B., Haase, T. W. ve Væver, M. S. (2021). A longitudinal examination of daily amounts of screen time and technofence in infants aged 2-11 months and associations with maternal sociodemographic factors. *Infant Behavior and Development*, 63, 101543. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101543>
- Lauricella, A. R., Wartella, E. ve Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001>
- Lee, E. Y., Bains, A., Hunter, S., Ament, A., Brazo-Sayavera, J., Carson, V., Hakimi, S., Huang, W. Y. J., Janssen, I., Lee, M., Lim, H., Silva, D. A. S. ve Tremblay, M. S. (2021). Systematic review of the correlates of outdoor play and time among children aged 3-12 years. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 18(1), 1-46. <https://doi.org/10.1186/s12966-021-01097-9>
- Lin, H. P., Chen, K. L., Chou, W., Yuan, K. S., Yen, S. Y., Chen, Y. S. ve Chow, J. C. (2020). Prolonged touch screen device usage is associated with emotional and behavioral problems, but not language delay, in toddlers. *Infant Behavior and Development*, 58, Article 101424. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2020.101424>
- Linder, L., Salcedo Potter, N. ve Garrity, S. (2020). The moderating role of parental strain on the relationship between child media use and regulation. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 23(6), 392-399. <https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0480>
- Livingstone, S., Mascheroni, G., Dreier, M., Chaudron, S. ve Lagae, K. (2015). *How parents of young children manage digital devices at home: The role of income, education and parental style*. EU Kids Online, LSE. <https://hdl.handle.net/10807/67803>
- Lovejoy, M. C., Graczyk, P. A., O'Hare, E. ve Neuman, G. (2000). Maternal depression and parenting behavior: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 20(5), 561-592. [https://doi.org/10.1016/S0272-7358\(98\)00100-7](https://doi.org/10.1016/S0272-7358(98)00100-7)
- Määttä, S., Kaukonen, R., Vepsäläinen, H., Lehto, E., Ylönen, A., Ray, C., ... ve Roos, E. (2017). The mediating role of the home environment in relation to parental educational level and preschool children's screen time: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 17(1), 1-11. <https://doi.org/10.1186/s12889-017-4694-9>
- Madigan, S., Browne, D., Racine, N., Mori, C. ve Tough, S. (2019). Association between screen time and children's performance on a developmental screening test. *JAMA Pediatrics*, 173(3), 244-250. [10.1001/jamapediatrics.2018.5056](https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2018.5056)
- Mansor, E., Ahmad, N., Raj, D., Zulkefli, N. A. M. ve Shariff, Z. M. (2021). Predictors of parental barriers to reduce excessive child screen time among parents of under-five children in selangor, Malaysia: Cross-sectional study. *Journal of Medical Internet Research*, 23(4), Article e25219. <https://doi.org/10.2196/25219>
- McConnell, D., Breitzkreuz, R. ve Savage, A. (2011). From financial hardship to child difficulties: Main and moderating effects of perceived social support. *Child: Care, Health and Development*, 37(5), 679-691. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2010.01185.x>
- McDaniel, B. T. (2021a). The DISRUPT: A measure of parent distraction with phones and mobile devices and associations with depression, stress, and parenting quality. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(5), 922-932. <https://doi.org/10.1002/hbe2.267>
- McDaniel, B. T. (2021b, Nisan 7-9). *Parent depression and phone use around their children: A phone tracking and daily survey study*. [Sözlü sunum]. Society for Research on Child Development Biennial Meeting, çevrimiçi konferans.

- McDaniel, B. T. ve Radesky, J. S. (2020). Longitudinal associations between early childhood externalizing behavior, parenting stress, and child media use. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 23(6), 384-391. <http://doi.org/10.1089/cyber.2019.0478>
- Medawar, J., Tabullo, Á. J. ve Gago-Galvagno, L. G. (2023). Early language outcomes in Argentinean toddlers: Associations with home literacy, screen exposure and joint media engagement. *British Journal of Developmental Psychology*, 41(1), 13-30. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12429>
- Müderrişoğlu, S., Dedeoğlu, C., Akço, S., ve Akbulut, B. (2014). *Türkiye’de 0-8 yaş arası çocuğa yönelik aile içi şiddet araştırması*. Bernard van Leer Vakfı, Boğaziçi Üniversitesi, Hümanist Büro ve Frekans Araştırma. <https://www.vanleerfoundation.org/wp-content/uploads/2017/02/Research-domestic-violence-against-children-aged-0-8-years-in-Turkey-Turkish.pdf>
- Nabi, R. L. ve Krcmar, M. (2016). It takes two: the effect of child characteristics on US parents’ motivations for allowing electronic media use. *Journal of Children and Media*, 10(3), 285-303. <https://doi.org/10.1080/17482798.2016.1162185>
- Newsham, G., Drouin, M. ve McDaniel, B. T. (2020). Problematic phone use, depression, and technology interference among mothers. *Psychology of Popular Media*, 9(2), 117-124. <https://doi.org/10.1037/ppm0000220>
- Nikken, P. ve Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies*, 24(11), 3423-3435. <https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4>
- Ofcom. (2016). *Children and parents: media use and attitudes report*. Ofcom. 26 Temmuz 2023 tarihinde <https://www.ofcom.org.uk/siteassets/resources/documents/research-and-data/media-literacy-research/children/children-parents-nov16/children-parents-media-use-attitudes-report-2016.pdf?v=335496> adresinden erişilmiştir.
- Oğuz, B. N. ve Kutluca, A. Y. (2020). Okul öncesi dönemde çocukları olan ebeveynlerin teknoloji kullanımına yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 39(2), 252-268. <https://doi.org/10.7822/omuefd.727132>
- Parks, E. P., Kazak, A., Kumanyika, S., Lewis, L. ve Barg, F. K. (2016). Perspectives on stress, parenting, and children’s obesity-related behaviors in black families. *Health Education & Behavior*, 43(6), 632-640. <https://doi.org/10.1177/1090198115620418>
- Park, S., Chang, H. Y., Park, E. J., Yoo, H., Jo, W., Kim, S. J. ve Shin, Y. (2018). Maternal depression and children’s screen overuse. *Journal of Korean Medical Science*, 33(34). doi:10.3346/jkms.2018.33.e219
- Paudel, S., Jancey, J., Subedi, N. ve Leavy, J. (2017). Correlates of mobile screen media use among children aged 0–8: A systematic review. *BMJ Open*, 7(10), Article e014585. [10.1136/bmjopen-2016-014585](https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-014585)
- Pempek, T. A. ve McDaniel, B. T. (2016). Young children’s tablet use and associations with maternal well-being. *Journal of Child and Family Studies*, 25(8), 2636-2647. <https://doi.org/10.1007/s10826-016-0413-x>
- Pila, S., Lauricella, A. R., Piper, A. M. ve Wartella, E. (2021). The power of parent attitudes: Examination of parent attitudes toward traditional and emerging technology. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 3(4), 540-551. <https://doi.org/10.1002/hbe2.279>
- Piotrowski, J. T., Jordan, A. B., Bleakley, A. ve Hennessy, M. (2015). Identifying family television practices to reduce children’s television time. *Journal of Family Communication*, 15(2), 159-174. <https://doi.org/10.1080/15267431.2015.1013107>
- Plowman, L. (2015). Researching young children’s everyday uses of technology in the family home. *Interacting with Computers*, 27(1), 36-46. [10.1093/iwc/iwu031](https://doi.org/10.1093/iwc/iwu031)
- Pons, M., Bennasar-Veny, M. ve Yañez, A. M. (2020). Maternal education level and excessive recreational screen time in children: A mediation analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(23), 8930. <https://doi.org/10.3390/ijerph17238930>
- Population Reference Bureau (2020). *2020 World Population Data Sheet*. <https://www.prb.org/international/indicator/hh-size-av/map/country/>
- Poulain, T., Ludwig, J., Hiemisch, A., Hilbert, A. ve Kiess, W. (2019). Media use of mothers, media use of children, and parent-child interaction are related to behavioral difficulties and strengths of children. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(23), Article 4651. <https://doi.org/10.3390/ijerph16234651>
- Powell, L. M., Slater, S. ve Chaloupka, F. J. (2004). The relationship between community physical activity settings and race, ethnicity and socioeconomic status. *Evidence-Based Preventive Medicine*, 1(2), 135-44.
- Psychogiou, L. ve Parry, E. (2014). Why do depressed individuals have difficulties in their parenting role?. *Psychological Medicine*, 44(7), 1345-1347. <https://doi.org/10.1017/S0033291713001931>
- Pyper, E., Harrington, D. ve Manson, H. (2016). The impact of different types of parental support behaviours on child physical activity, healthy eating, and screen time: A cross-sectional study. *BMC Public Health*, 16(1), 1-15. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3245-0>
- Qu, G., Hu, W., Meng, J., Wang, X., Su, W., Liu, H., Ma, S., Sun, C., Huang, C., Lowe, S. ve Sun, Y. (2023). Association between screen time and developmental and behavioral problems among children in the United States: Evidence from 2018 to 2020 NSCH. *Journal of Psychiatric Research*, 161, 140-149. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2023.03.014>
- Quittner, A. L., Glueckauf, R. L. ve Jackson, D. N. (1990). Chronic parenting stress: Moderating versus mediating effects of social support. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(6), 1266-1278. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.59.6.1266>

- Radesky, J. S., Kistin, C., Eisenberg, S., Gross, J., Block, G., Zuckerman, B. ve Silverstein, M. (2016). Parent perspectives on their mobile technology use: The excitement and exhaustion of parenting while connected. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*, 37(9), 694-701. [10.1097/DBP.0000000000000357](https://doi.org/10.1097/DBP.0000000000000357)
- Radesky, J. S., Silverstein, M., Zuckerman, B. ve Christakis, D. A. (2014). Infant self-regulation and early childhood media exposure. *Pediatrics*, 133(5), Article e1172-e1178. <https://doi.org/10.1542/peds.2013-2367>
- Radesky, J. S., Weeks, H. M., Ball, R., Schaller, A., Yeo, S., Durnez, J., Tamayo-Rios, M., Epstein, M., Kirkorian, H., Coyne, S. ve Barr, R. (2020). Young children's use of smartphones and tablets. *Pediatrics*, 146(1), Article e20193518. <https://doi.org/10.1542/peds.2019-3518>
- Rai, J., Kuzik, N. ve Carson, V. (2022). Demographic, parental and home environment correlates of traditional and mobile screen time in preschool-aged children. *Child: Care, Health and Development*. <https://doi.org/10.1111/cch.12958>
- Ramirez, N. F., Hippe, D. S. ve Shapiro, N. T. (2021). Exposure to electronic media between 6 and 24 months of age: An exploratory study. *Infant Behavior and Development*, 63, Article 101549. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101549>
- Ribner, A. D. ve McHarg, G. (2021). Screens across the pond: Findings from longitudinal screen time research in the US and UK. *Infant Behavior and Development*, 63, Article 101551. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101551>
- Rideout, V. (2013). *Zero to eight: Children's media use in America 2013*. Common Sense Media. <https://doi.org/10.3886/ICPSR37491.v2>
- Rideout, V. J. ve Robb, M. B. (2020). *The Common Sense census: Media use by kids age zero to eight, 2020*. Common Sense Media.
- Sanders, W., Parent, J., Forehand, R., Sullivan, A. D. ve Jones, D. J. (2016). Parental perceptions of technology and technology-focused parenting: Associations with youth screen time. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 44, 28-38. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2016.02.005>
- Scaramella, L. V., Sohr-Preston, S. L., Callahan, K. L. ve Mirabile, S. P. (2008). A test of the Family Stress Model on toddler-aged children's adjustment among Hurricane Katrina impacted and nonimpacted low-income families. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 37(3), 530-541. <https://doi.org/10.1080/15374410802148202>
- Seguin, D., Kuenzel, E., Morton, J. B. ve Duerden, E. G. (2021). School's out: Parenting stress and screen time use in school-age children during the COVID-19 pandemic. *Journal of Affective Disorders Reports*, 6, 100217. <https://doi.org/10.1016/j.jadr.2021.100217>
- Sigmund, E., Badura, P., Vokacova, J. ve Sigmundová, D. (2016). Parent-child relationship of pedometer-assessed physical activity and proxy-reported screen time in Czech families with preschoolers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 13(7), 740. <https://doi.org/10.3390/ijerph13070740>
- Skalická, V., Wold Hygen, B., Stenseng, F., Kårstad, S. B. ve Wichstrøm, L. (2019). Screen time and the development of emotion understanding from age 4 to age 8: A community study. *British Journal of Developmental Psychology*, 37(3), 427-443. <https://doi.org/10.1111/bjdp.12283>
- Sugawara, M., Matsumoto, S., Murohashi, H., Sakai, A. ve Isshiki, N. (2015). Trajectories of early television contact in Japan: Relationship with preschoolers' externalizing problems. *Journal of Children and Media*, 9(4), 453-471. <https://doi.org/10.1080/17482798.2015.1089298>
- Sunar, D. ve Fişek, G. (2005). Contemporary Turkish families. U. Gielen ve J. Roopnarine (Ed.), *Families in global perspective* içinde (ss. 169-183). Allyn & Bacon/Pearson.
- Supanitayanon, S., Trairatvorakul, P. ve Chonchaiya, W. (2020). Screen media exposure in the first 2 years of life and preschool cognitive development: A longitudinal study. *Pediatric Research*, 88(6), 894-902. [10.1038/s41390-020-0831-8](https://doi.org/10.1038/s41390-020-0831-8)
- Şen, H., Yavuz-Müren, M. ve Yağmurlu, B. (2014). Parenting: The Turkish context. H. Selin (Ed.), *Parenting across cultures: Childrearing, motherhood and fatherhood in non-western cultures*. *Science across Cultures: The History of Non-Western Science* içinde (s. 175-192, 7. baskı). Springer.
- Tandon, P. S., Zhou, C., Sallis, J. F., Cain, K. L., Frank, L. D. ve Saelens, B. E. (2012). Home environment relationships with children's physical activity, sedentary time, and screen time by socioeconomic status. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 1-9. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-9-88>
- Taylor, J. Y., Washington, O. G., Artinian, N. T. ve Lichtenberg, P. (2007). Parental stress among African American parents and grandparents. *Issues in Mental Health Nursing*, 28(4), 373-387. <https://doi.org/10.1080/01612840701244466>
- Taylor, Z. E., Conger, R. D., Robins, R. W. ve Widaman, K. F. (2015). Parenting practices and perceived social support: Longitudinal relations with the social competence of Mexican-origin children. *Journal of Latina/o Psychology*, 3(4), 193. <https://doi.org/10.1037/lat0000038>
- Thompson, A. L., Adair, L. S. ve Bentley, M. E. (2013). Maternal characteristics and perception of temperament associated with infant TV exposure. *Pediatrics*, 131(2), e390-e397. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-1224>
- Thompson, D. A. ve Christakis, D. A. (2007). The association of maternal mental distress with television viewing in children under 3 years old. *Ambulatory Pediatrics*, 7(1), 32-37. <https://doi.org/10.1016/j.ambp.2006.09.007>

- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2021, Haziran 15). *Gelir ve yaşam koşulları araştırması, 2020*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2020-37404>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022a, Mart 4). *İstatistiklerle kadın*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2021-45635>
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022b, Ekim 10). *İşgücü istatistikleri*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Agustos-2022-45654#:~:text=İşgücü%202022%20yılı%20Ağustos%20ayında,ise%20%35%2C1%20oldu>
- Uzundağ, B. A. (2022). Arka plan televizyonun erken çocukluktaki gelişim ve çocuk-ebeveyn etkileşimleri ile ilişkisi: Bir derleme çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 10(26), 671. [10.7816/nesne-10-26-09](https://doi.org/10.7816/nesne-10-26-09)
- Uzundağ, B. A., Oranç, C., Keşşafolu, D. ve Altundal, M. N. (2022). How children in Turkey use digital media: Factors related to children, parents, and their home environment. H. H. Şen ve H. Selin (Ed.), *Childhood in Turkey: Educational, sociological, and psychological perspectives* içinde (s. 137-149). Springer.
- Vaala, S. E., Bleakley, A. ve Jordan, A. B. (2013). The media environments and television-viewing diets of infants and toddlers: Findings from a national survey of parents. *Zero to Three*, 33(4), 18-24.
- Warren, R. (2005). Parental mediation of children's television viewing in low-income families. *Journal of Communication*, 55(4), 847-863. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2005.tb03026.x>
- Wiltshire, C. A., Troller-Renfree, S. V., Giebler, M. A. ve Noble, K. G. (2021). Associations among average parental educational attainment, maternal stress, and infant screen exposure at 6 months of age. *Infant Behavior and Development*, 65, 101644. <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2021.101644>
- Wong, R. S., Tung, K. T. S., Rao, N., Leung, C., Hui, A. N. N., Tso, W. W. Y., Fu, K. W., Jiang, F., Zhao, J. ve Ip, P. (2020). Parent technology use, parent-child interaction, child screen time, and child psychosocial problems among disadvantaged families. *The Journal of Pediatrics*, 226, 258-265. <https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2020.07.006>
- World Health Organization (WHO). (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age*. Geneva, Switzerland. <https://www.who.int/publications/i/item/9789241550536>
- Wu, C. S. T., Fowler, C., Lam, W. Y. Y., Wong, H. T., Wong, C. H. M. ve Yuen Loke, A. (2014). Parenting approaches and digital technology use of preschool age children in a Chinese community. *Italian Journal of Pediatrics*, 40(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/1824-7288-40-44>
- Yasacı, Z. ve Mustafaoğlu, R. (2020). Dijital teknoloji maruziyeti çocukların uyku süresini etkiler mi? *Ankara Medical Journal*, 20(1), 11-22. [10.5505/amj.2020.04880](https://doi.org/10.5505/amj.2020.04880)
- Zimmerman, F. J., Christakis, D. A. ve Meltzoff, A. N. (2007). Television and DVD/video viewing in children younger than 2 years. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 161(5), 473-479. [10.1001/archpedi.161.5.473](https://doi.org/10.1001/archpedi.161.5.473)